RUGĂCIUNE

către Prea Sfînta Născătoare de Dumnezeu.

Folositoare pentru tot Creștinul.

Prețul o jumătate sfanțu.

Рꙋгъчюне

кътре

Преа Сфѫнта Нъскътоарѣ де Дꙋмнезеꙋ.

фолосітоаре

пентрꙋ тот Крещінꙋл.

Прецꙋл о жꙋмътате сфанцꙋ.

Manuscris descoperit de

Cristina Botîlcă

autoarea postfeței și a transliterației

Editată de
Lidia Vianu

Contemporary Literature Press

https://editura.mttlc.ro/ The University of Bucharest

2022

Contemporary Literature Press
http://editura.mttlc.ro
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS
The Online Publishing House of the University of Bucharest
Editura pentru studiul limbii engleze prin literatură
Lidia Vianu
Director
Universitatea din București
Institutul Cultural Român
Uniunea Scriitorilor din România
British Council

ISBN 978-606-760-195-4

Editată de
Lidia Vianu

Referent: Cristian Vîjea
Tehnoredactare: Cristina Botîlcă
Fotografia de pe copertă: Cristina Botîlcă
Corectură: Cristina Botîlcă, Cristian Vîjea

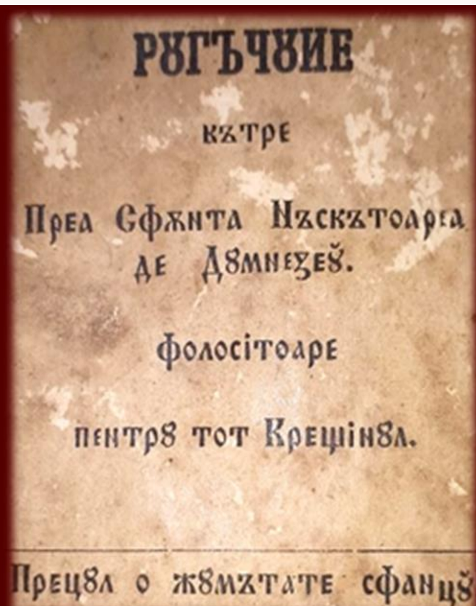
https://editura.mttlc.ro/metoda-lidia-vianu-7-volume.html

RUGĂCIUNE

către Prea Sfînta Născătoare de Dumnezeu.

Folositoare pentru tot Creștinul.

Prețul o jumătate sfanțu.

РȢГЪЧЮНЕ

кътре

Преа Сфънта Нъскътоареа
де Дȣмнезеȣ.

фолосітоаре

пентрȣ тот Крещінȣл.

Прецȣл о жȣмътате сфанцȣ.

Manuscris descoperit de

Cristina Botîlcă

autoarea postfeței și a transliterației

Editată de
Lidia Vianu

Contemporary
Literature Press

https://editura.mttlc.ro/ The University of Bucharest

2022

Cuprins

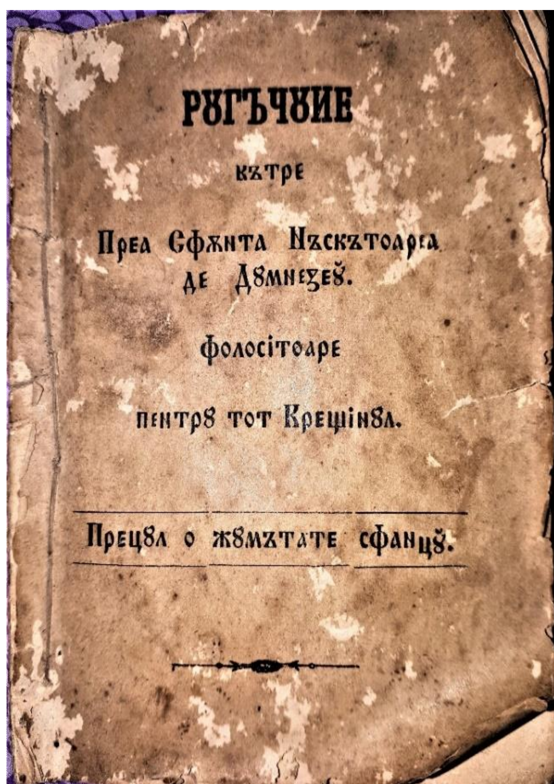

Transliterație

de Cristina Botîlcă

Pentru bunicul meu, Ion al lu' Țâncu

Contemporary
Literature Press
https://editura.mttlc.ro/ The University of Bucharest
2022

РꙊГЪЧꙊНЕ
кътре
Преа Сфѫнта Нъскътоаре
де Дꙋмнезеꙋ.
Фолосітоаре
пентрꙋ тот Крещінꙋл.
Прецꙋл о жꙋмътате сфанцꙋ.

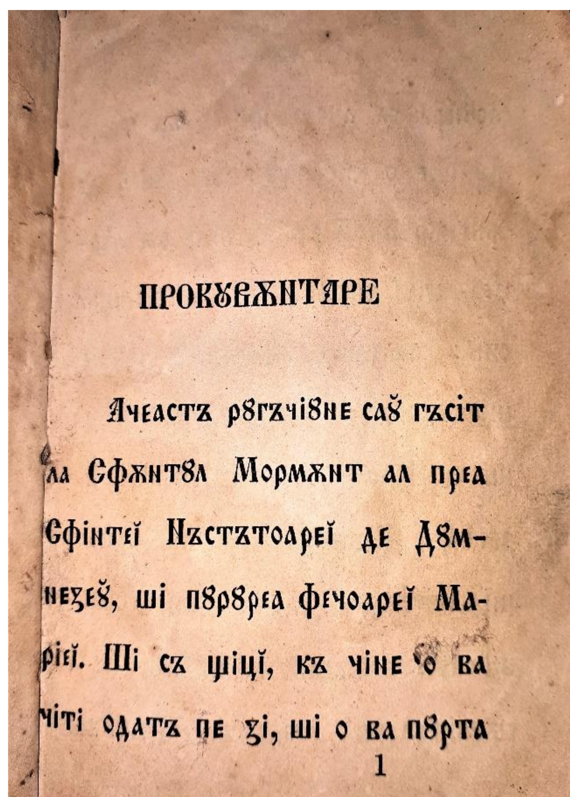
RUGĂCIUNE
către
Prea Sfînta Născătoare
de Dumnezeu.

Folositoare

pentru tot Creştinul.

Preţul o jumătate sfanţu.

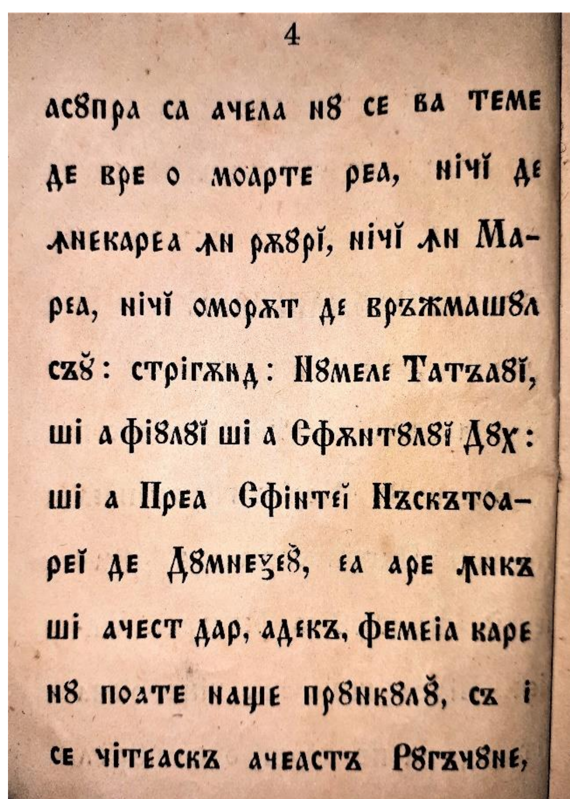

ПРОКꙋВꙟНТАРЕ

Ачеастъ рꙋгъчіꙋне саꙋ гъсіт
ла Сфꙟнтꙋл Мормꙟнт ал преа
Сфінтеі Нъстътоареі де Дꙋм-
незеꙋ, ші пꙋрꙋреа фечоареі Ма-
ріеі. Ші съ щіці, къ чіне о ва
чіті одатъ пе ꙁі, ші о ва пꙋрта
1

PROCUVÎNTARE [precuvîntare]

Această rugăciune sau găsit
la Sfîntul Mormînt al Prea
Sfintei Născătoare de Dum-
nezeu, și pururea Fecioarei Ma-
ria și să știți, că cine o va
citi odată pe zi, și o va purta

4
асꙋпра са ачела нꙋ се ва теме
де вре о моарте реа, нічі де
ꙟнекареа ꙟн рꙟꙋрі, нічі ꙟн Ма-
реа, нічі оморꙟт де връжмашꙋл
съꙋ: стрігꙟнд: Нꙋмеле Татълꙋі,
ші а Фіꙋлꙋі ші а Сфꙟнтꙋлꙋі Дꙋх:
ші а Преа Сфінтеі Нъскътоа-
реі де Дꙋмнеꙁеꙋ, еа аре ꙟнкъ
ші ачест дар, адекъ, фемеіа каре
нꙋ поате наще прꙋнкꙋлꙋ, съ і
се чітеаскъ ачеастъ Рꙋгъчꙋне,

asupra sa acela nu se va teme
de vre o moarte rea, nici de
înecarea în rîuri, nici în Ma-
rea, nici omorît de vrăjmașul
rău: strigînd: Numele Tatălui,
și a Fiului și a Sfîntului Duh
și a Prea Sfintei Născătoa-
rei de Dumnezeu, ea are încă
și acest dar, adecă, femeia care
nu poate naște pruncului, să i
se citească această rugăciune,

5

ші ꙟдатъ ва пȣтеа наще. Маї
аре ꙟнкъ ші ачест дар, дакъ чі-
нева се сȣпъръ де кътре връж-
машȣл съȣ. ꙟдатъ ꙟші добжн-
деще дрептȣл съȣ. Аре ꙟнкъ ші
дарȣл ачеста адекъ: чіне о ва
чіті, ші о ва пȣрта асȣпра са,
ачела кȣ треї ꙁіле маї наінте
де моартеа лȣї ва ведеа ꙟн сом-
нȣл съȣ пре Преа сфжнта Маїка
Домнȣлȣї. Аре ꙟнкъ ші ачест дар,

şi îndată va putea naşte. Mai
are încă şi acest dar, dacă ci-
neva se supără de către vrăj-
maşul său, îndată îşi dobîn-
deşte dreptul său. Are încă şi
darul acesta adecă: cine o va
citi, şi o va purta asupra sa,
acela cu trei zile mai nainte
de moartea lui va vedea în som-
nul său pre Prea Sfînta Maica
Domnului. Are încă şi acest dar,

6

къ чітіндȣо чінева ла вре ȣн
болнав слаб, дінтрȣ ачел сас се
ва ꙟнсънътоша.

Ачеастъ Рȣгъчȣне саȣ адȣ
де ла Мормжнтȣл Преа Сфжн-
теї Маїчеї Домнȣлȣї, спре ꙟн-
кредінцареа ші ꙟнтъріреа ноас-
тръ а крещінілор, ші спре ажȣ-
торȣл робілор съї. Амін.

că citindo cineva la vre un
bolnav slab, dintru acel sas [ceas] se
va însănătoşa.

Această rugăciune sau adus
de la Mormîntul Prea Sfîn-
tei Maicei Domnului, spre în-
sănătoşirea şi întărirea noas-
tră a creştinilor, şi spre aju-
torul robilor săi. Amin.

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
https://editura.mttlc.ro/ The University of Bucharest
2022

РꙋГЪЧꙋНЕА

кътре Преа Сфънта Нъскъ-
тоареа де Дꙋмнезеꙋ.

Бꙋкꙋрътє чеа плінъ де
дар, Домнꙋл є кꙋ Тінє.

Мілостівніка Крещінілорꙋ ші ажꙋторіꙋл лор, пентрꙋ тінє се бꙋкꙋръ Ꙟнџерії, слꙋжеск Арханґелії; Бꙋкꙋрътє мꙟнгжереа челор ꙟнтрістаці, ші спріжінітоареа орбілор, ажꙋторіꙋл ші

RUGĂCIUNEA

Către Prea Sfînta Născă-
toarea de Dumnezeu.
Bucurăte cea plină de
dar, Domnul e cu Tine.

Milostivnica creștiniloru și
ajutoriul lor, pentru tine
se bucură Îngerii, slujesc Ar-
hanghelii; Bucurăte mîngîierea
celor întristați, și sprijini-
toarea orbilor, ajutoriul și

8

апъръторіꙋл робілор тъї: Бꙋкꙋрътє Скаꙋне Сфінте ал Тронꙋлꙋї челꙋї Преа ꙟналт; Бꙋкꙋрътє десфътат Палат ал Ꙟмпъратꙋлꙋї тꙋтꙋрор; Бꙋкꙋрътє Къделніцъ де аꙋр а Ꙟмпъратꙋлꙋї тꙋтꙋрор; Бꙋкꙋрътє Стъпжнъ Маріє, Тꙋрнꙋлє чел кꙋ мꙋлтє ꙟмплетітꙋрї де аꙋр; Бꙋкꙋрътє Скаꙋне кꙋ пікътꙋрї де Соаре а Ꙟмпъратꙋлꙋї, чеа кꙋ тотꙋл фъръ пріханъ Стъпжнъ. Пре чеа че поартъ ші чінстеще Рꙋгъчꙋнеа ачеаста, пъзещел сꙋпт акоперемжнтꙋл тъꙋ. Ꙟн мжініле тале ꙟмі пꙋіꙋ дꙋхꙋл меꙋ. Де нꙋ ва прісосі дрептатеа воастръ, нꙋ веці інтра

apărătoriul robilor tăi: Bucu-
răte Scaune Sfinte al Tronului
celui Prea Înalt; Bucurăte des-
fătat Palat al Împăratului
tuturor; Bucurăte Cădelniță de
aur a Împăratului tuturor;
Bucurăte Stăpînă Marie, Tur-
nule cel cu multe împletituri
de aur; Bucurăte Scaune cu pi-
cături de Soare a Împăratului,
cea cu totul fără prihană stă-
pînă. Pre cel ce poartă și
cinstește Rugăciunea aceasta, pă-
zeștel supt acoperămîntul tău.
În mîinile tale îmi puiu du-
hul meu. De nu va prisosi drep-
tatea voastră, nu veți intra

Contemporary
Literature Press
https://editura.mttlc.ro/ The University of Bucharest
2022

9

ѫнтрȣ Ѫмпъръцїїа Черїȣрїлор,
о Фечоаръ Марїе шї Стъпѫнъ
кȣ тотȣл фъръ прїханъ, каре
ешї стѫлп шї ѫнтърїре Кредін-
цїї: Бȣкȣръте Мїреасъ ненȣн-
тїтъ; Бȣкȣръте Маїкъ фъръ де
бърбат, шї фъръ прїханъ Стъ-
пѫнъ чеїа че аї пȣртат ѫн
пѫнтечеле тъȣ чел кȣрат шї
фъръ де прїханъ, пре чела че
цїне тотȣл, Черїȣл шї Пъмѫн-
тȣл, шї тоате кѫте сѫнт ѫн
ачестеа, тȣ фїї робȣлȣї тъȣ а-
жȣтътоаре шї апърътоаре, шї
ѫл пъзеще пре дѫнсȣл ѫнтрȣ
тоате челе де пре пъмѫнт. Дъї
лȣї анї мȣлцї, дърȣещеї лȣї пре-

întru Împărăția Ceriurilor,
o Fecioară Marie și Stăpînă
cu totul fără prihană, care
ești stîlp și întărire Credin-
ții: Bucuräte mireasă nenun-
tită; Bucurăte Maică fără de
bărbat, și fără prihană Stă-
pînă ceia ce ai purtat în
pîntecele tău cel curat și
fără de prihană, pre cela ce
ține totul, Ceriul și Pămîn-
tul, și toate cîte sînt în
acestea, tu fii robului tău a-
jutătoare și apărătoare, și
îl păzește pre dînsul întru
toate cele de pre pămînt. Dăi
lui ani mulți, dărueștei lui pre-

10

кȣм лȣї Їезекїїа, шї ѫї ѫнмȣл-
цеще вїїаца лȣї, ка съ те лаȣде
шї съ те мъреаскъ, ѫн вечї.
Амін.
О Стъпѫна Ѫнџерїлор, шї
Доамна Лȣмїї, чеїа че ешї маї
десфътатъ декѫт Черїȣрїле, Бȣ-
кȣръте чеа плїнъ де дар, Дом-
нȣл есте кȣ тїне, Доамна Дом-
нїлор шї Сфѫнта Сфїнцїлор, чеїа
че ешї маї Чїнстїтъ декѫт Хе-
рȣвїмїї шї декѫт Серафїмїї, а-
коперемъ шї мъ пъзеще; Бȣкȣ-
ръте Нъстрапъ кȣ тотȣл де аȣр,
пȣртътоаре де манъ; Бȣкȣръте
Фечоаръ Марїе ажȣторїȣл челор
пъкътошї шї Мȣнте не тъїат;

cum lui Iesechiia, și îi înmul-
țește viiața lui, ca să te laude
și să te mărească, în veci.
Amin.
O Stăpîna Îngerilor, și
Doamna Lumii, ceia ce ești mai
desfătată decît Ceriurile, Bu-
curăte cea plină de dar, Dom-
nul este cu tine, Doamna Dom-
nilor și Sfînta Sfinților, ceia
ce ești mai Cinstită decît He-
ruvimii și decît Serafimii, a-
coperămă și mă păzește; Bucu-
răte Năstrapă cu totul de aur,
purtătoare de mană; Bucurăte
Fecioară Marie ajutoriul celor
păcătoși și Munte ne tăiat;

Contemporary Literature Press
https://editura.mttlc.ro/ The University of Bucharest
2022

11

Бꙋкꙋрът Палат десфътат Ꙟмпъратꙋлꙋй тꙋтꙋрор; Бꙋкꙋръте флоареа Мꙋченичилор ши а Патриархилор; о Фечоаръ Марiе, ажꙋтъ робꙋлꙋй тъꙋ. Норiй Чериꙋлꙋй саꙋ акоперит ꙟнчингъндꙋмъ Тꙋ кꙋ чинстита ши фъкътоареа де вiiацъ Крꙋче, ꙟн нꙋмеле Сфинтей Треимi, ши ам ꙋмблат пе калеа меа; Сфинцилор Ꙟнџерi ши Архангелi, Михаиле ши Гаврiiле, ши Пъꙁиторiꙋл сꙋфлетꙋлꙋй миеꙋ. ажꙋтацi пре робꙋлꙋ вострꙋ.
Кꙋратъ фiiкъ, Преа кꙋратъ фечоаръ Нъскътоаре де Дꙋмнеꙁеꙋ Стъпънъ. Нъдеждеа тꙋтꙋрор челор деснъдъждꙋiцi; Доамна

Bucurăte Palat Desfătat Împăratului tuturor; Bucurăte Floarea Mucenicilor şi a Patriarhilor; o Fecioară Marie, ajută robului tău. Norii Ceriului sau acoperit încingîndumă tu cu cinstita şi făcătoarea de fiinţă Cruce, în numele Sfintei Treimi, şi am umblat pe calea mea; Sfinţilor Îngeri şi Arhangheli, Mihaile şi Gavriile, şi Păzitorul sufletului mieu, ajutaţi pre robul vostru.
Curată Fiică, Prea curată fecioară Născătoare de Dumnezeu Stăpînă. Nădejdea tuturor celor desnădăjduiţi: Doamna

12

меа ши Преа бꙋна меа, ачеа кꙋ славъ стрълꙋчитоаре ка Соареле: ачеа май ꙟналтъ декът Чериꙋриле ачеа май кꙋратъ де кът раꙁеле стрълꙋчирiй Соарелꙋй, ачеа май чинститъ де кът Херꙋвимiй, фъръ де асемънаре декът Серафимiй: нъдеждеа тꙋтꙋрор стръмошилор, Слава Проорочилор, лаꙋда Апостолилор ши а тꙋтꙋрор Мꙋченичилор: Бꙋкꙋрiа кꙋвиошилор ши мърiреа Пꙋстничилор: Слава лꙋй Авраам ши Исаак ши Иаков: Роа лꙋй Арон ши Моиси, ши Гедеон: адꙋнареа Иерархилор, ши а тꙋтꙋрор Сфинцилор. Къделницъ де аꙋр, Сфешник пꙋртътор де лꙋминъ,

mea şi prea buna mea, acea cu slavă strălucitoare ca Soarele: acea mai înaltă decît Ceriurile acea mai curată decît razele strălucirii Soarelui, acea mai cinstită decît Heruvimii, fără de asemănare decît Serafimii: nădejdea tuturor strămoşilor, Slava Proorocilor, lauda Apostolilor şi a tuturor Mucenicilor: Bucuria cuvioşilor şi mărirea Pustnicilor: Slava lui Avraam şi Isaac şi Iacov: Roa lui Aron şi Moisi, şi Gedeon: adunarea Ierarhilor, şi a tuturor Sfinţilor. Cădelniţă de aur, Sfeşnic purtător de lumină,

13

Нъстрапа че поартъ мана че-
реаскъ; Корабіа чеа адевъратъ,
Леџеа чеа Преа Сфѫнтъ, ꙟм-
пърътеасъ тȣтȣрор, ꙟнтрȣ тот
лъȣдатъ, пре Сфінте Скаȣне.
Мѫнгѫереа меа Преакȣратъ ші
повъцȣітоареа тȣтȣрор, преа
Сфѫнтъ фечоаръ. О Рȣгȣле не
арс! Сълъшлȣіре преа ꙟнкъпъ-
тоаре ші Тоіагȣл лȣі Арон чеа
че аȣ одръсліт, Тоіаг че теаі
арътат адевърат, ші флоареа
фііȣл тъȣ, аȣ ръсъріт дін ръ-
дъчіна лȣі Давід ші а лȣі Со-
ломон. Хс. фъкъторȣл ностръ
Дȣмнезеȣ ші Стъпѫн а тот ції-
торіȣл, чел преа ꙟнаалт, ші ȣн

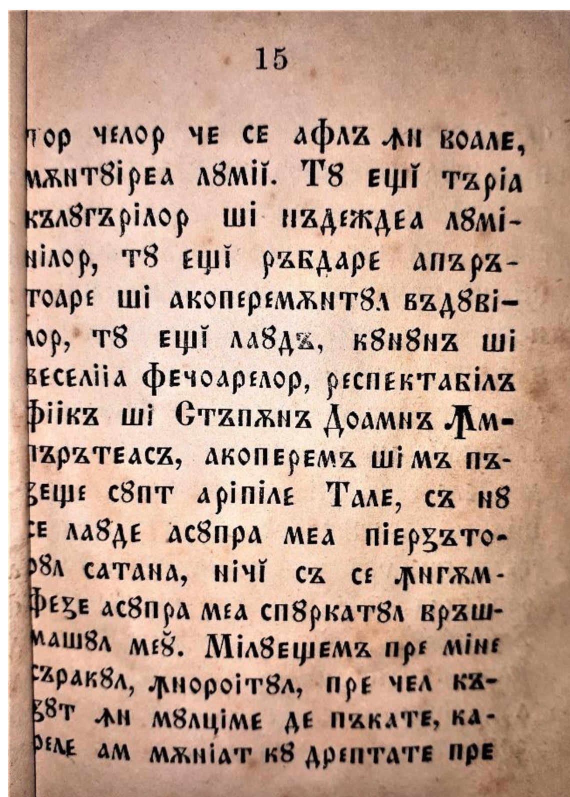
Năstrapă ce poartă mana ce-
rească: Corabia cea adevărată,
legea cea prea Sfîntă, Îm-
părătească tuturor, întru tot
lăudată, pre Sfinte Scaune.
Mîngîierea mea Preacurată și
povățuitoarea tuturor, prea
Sfîntă Fecioară. O Rugule ne
ars! Sălășluire prea încăpă-
toare și Toiagul lui Aron cea
ce au odrăslit, Toiag ce teai
arătat adevărat, și floarea
fiiul tău, au răsărit din ră-
dăcina lui David și a lui So-
lomon. Hs. Făcătorul nostru
Dumnezeu și Stăpîna a tot ții-
toriul, cel prea Înalt, și un

14

сінгȣр нȣмаі фъкътор де біне!
Тȣ аі нъскȣт кȣ трȣп пре Дȣм-
незеȣ ші Кȣвѫнтȣл, маі наінте
де нащере фечорінд, ші дȣпъ
нащере фіінд фечоаръ: Кеіле фе-
чоріеі нȣ леаȣ смінтіт Хс. Дȣм-
незеȣ фъкъторіȣл міеȣ чел че
саȣ ꙟнтрȣпат дін пѫнтече фъръ
съмѫнцъ, фечоаръ фііȣл тъȣ фъ-
кѫндȣсе ом. Тȣ ещі ажȣторіȣл
челор пъкътоші ші челор фъръ
ажȣторіȣ. Тȣ ещі ліман челор
ꙟнвіфораці, а лȣмії мѫнгѫере,
ші грабніка слобозеніе а челор
дін ꙟнкісоаре. Тȣ ещі апъръ-
тоареа орфанелор ші мѫнтȣі-
реа челор робіці. Тȣ ещі доф-

singur numai făcător de bine!
Tu ai născut cu trup pre Dum-
nezeu și Cuvîntul, mai nainte
de naștere feciorind, și după
naștere fiind fecioară: Ceile [Cheile] Fe-
cioriei nu leau smintit Hs. Dum-
nezeu făcătoriul mieu cel ce
sau întrupat din pîntece fără
sămînță, fecioară fiiul tău fă-
cînduse om. Tu ești ajutoriul
celor păcătoși și celor fără
ajutoriu. Tu ești liman celor
înviforați, a lumii mîngîiere,
și grabnică slobozenie a celor
din închisoare. Tu ești apără-
toarea orfanelor și mîntui-
rea celor robiți. Tu ești dof-

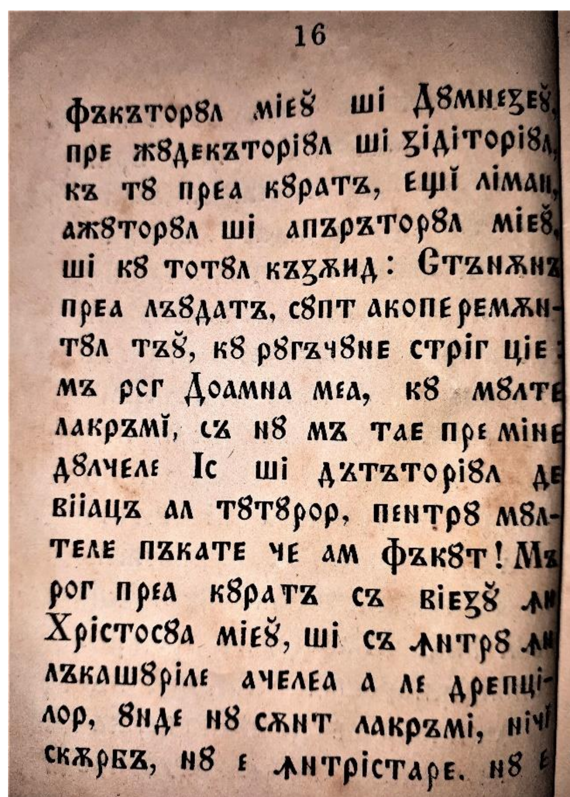

15

тор челор че се афлъ ꙟн боале,
мꙟнтȣіреа ꙟнімії. Тȣ ешї търіа
кълȣгърілор ші нъдеждеа лȣмі-
нілор, тȣ ешї ръбдаре апъръ-
тоаре ші акоперъмꙟнтȣл въдȣві-
лор, тȣ ешї лаȣдъ, кȣнȣнъ ші
веселііа фечоарелор, респектабілъ
фіікъ ші Стъпꙟнъ Доамнъ Ꙟм-
пърътеасъ, акоперемъ ші мъ пъ-
зеще сȣпт арípіле тале, съ нȣ
се лаȣде асȣпра меа пієрзъто-
рȣл сатана, нічї съ се ꙟнгꙟм-
фезе асȣпра меа спȣркатȣл връш-
машȣл мєȣ. Мілȣещемъ пре міне
съракȣл, ꙟноротітȣл, пре чел къ-
зȣт ꙟн мȣлціме де пъкате, ка-
реле ам мꙟніат кȣ дрептате пре

tor celor ce se aflǎ în boale,
mîntuirea inimii. Tu ești tăria
călugărilor și nădejdea lumi-
nilor, tu ești răbdare apără-
toare și acoperămîntul văduvi-
lor, tu ești laudă, cunună și
veseliia fecioarelor, respectabilă
fiică și Stăpînă Doamnă Îm-
părăteasă, acoperămă și mă pă-
zește supt aripile tale, să nu
se laude asupra mea pierzăto-
rul satana, nici să se îngîm-
feze asupra mea spurcatul vrăș-
mașul meu. Miluieștemă pre mine
săracul, înoroitul, pre cel că-
zut în mulțime de păcate, ca-
rele am mîniat cu dreptate pre

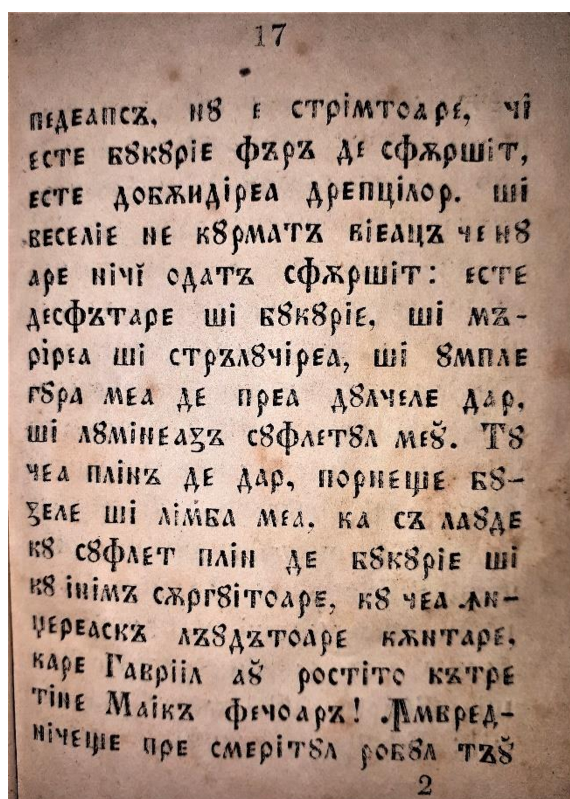

16

фъкъторȣл мієȣ ші Дȣмнезеȣ,
пре жȣдекъторіȣл ші зідіторіȣл,
къ тȣ преа кȣратъ, ешї ліман,
ажȣторȣл ші апъръторȣл мієȣ,
ші кȣ тотȣл късꙟнд: Стънꙟнъ
преа лъȣдатъ, сȣпт акоперемꙟн-
тȣл тъȣ, кȣ рȣгъчȣне стрігціе:
мъ рог Доамна меа, кȣ мȣлте
лакръмї, съ нȣ мъ тае пре міне
дȣлчеле Іс ші дътъторіȣл де
віацъ ал тȣтȣрор, пентрȣ мȣл-
теле пъкате че ам фъкȣт! Мъ
рог преа кȣратъ съ віезȣ ꙟн
Хрістосȣл мієȣ, ші съ ꙟнтрȣ ꙟн
лъкашȣріле ачелеа а ле дрепці-
лор, ȣнде нȣ сꙟнт лакръмі, нічї
скꙟрбъ, нȣ е ꙟнтрістаре, нȣ е

făcătorul mieu și Dumnezeu.
Pre judecătoriul și ziditoriul,
că tu prea curată, ești liman,
ajutorul și apărătorul mieu,
și cu totul căzînd: Stănînă [Stăpînă]
prea lăudată, supt acoperămîn-
tul tău, cu rugăciune strig ție:
mă rog Doamna mea, cu multe
lacrămi, să nu mă tae pre mine
dulcele Is și dătătoriul de
viiață al tuturor, pentru mul-
tele păcate ce am făcut! Mă
rog prea curată să viezu în
Hristosul mieu, și să întru în
lăcașurile acelea a le drepți-
lor, unde nu sînt lacrămi, nici
scîrbe, nu e întristare, nu e

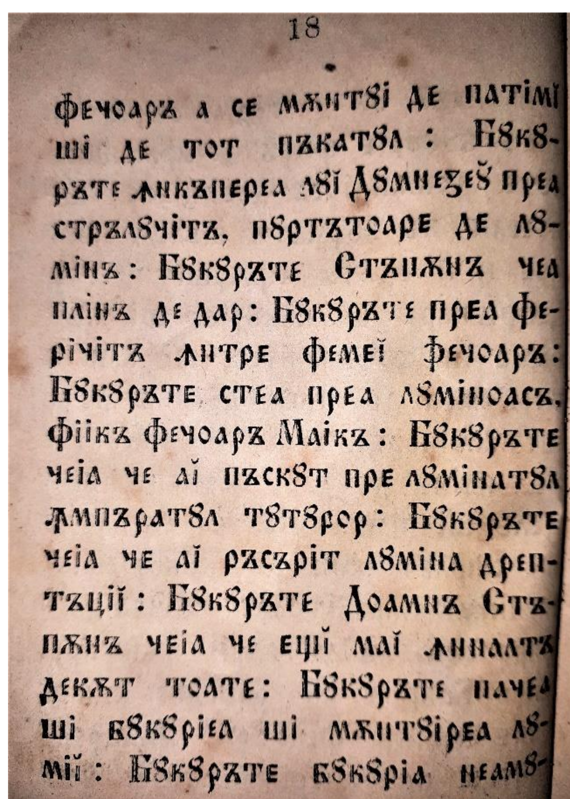

17

педеапсъ, нꙋ е стрімтоаре, чі
есте бꙋкꙋріе фъръ де сфършіт,
есте добъндіреа дрепцілор. Ші
веселіе не кꙋрматъ віеацъ че нꙋ
аре нічі одатъ сфършіт: есте
десфътаре ші бꙋкꙋріе, ші мъ-
ріреа ші стрълꙋчіреа, ші ꙋмпле
гꙋра меа де преа дꙋлчеле дар,
ші лꙋмінеазъ сꙋфлетꙋл меꙋ. Тꙋ
чеа плінъ де дар, порнеще бꙋ-
зеле ші лімба меа, ка съ лаꙋде
кꙋ сꙋфлет плін де бꙋкꙋріе ші
кꙋ інімъ сърґꙋітоаре, кꙋ чеа ꙟн-
џереаскъ лъꙋдътоаре кънтаре,
каре Гавріїл аꙋ ростіто кътре
тіне Маікъ Фечоаръ! ꙟмвред-
нічеще пре смерітꙋл робꙋл тъꙋ

2

pedeapsă, nu e strimtoare, ci
este bucurie fără de sfîrșit,
este dobîndirea drepților. Și
veselie ne curmată vieață ce nu
are nici odată sfîrșit: este
desfătare și bucurie, și mă-
rirea și strălucirea, și umple
gura mea de prea dulcele dar,
și luminează sufletul meu. Tu
cea plină de dar, pornește bu-
zele și inima mea, ca să laude
cu suflet plin de bucurie și
cu inimă sîrguitoare, cu cea în-
gerească lăudătoare cîntare,
care Gavriil au rostito către
tine Maică Fecioară! Îmvred-
nicește pre smeritul tău

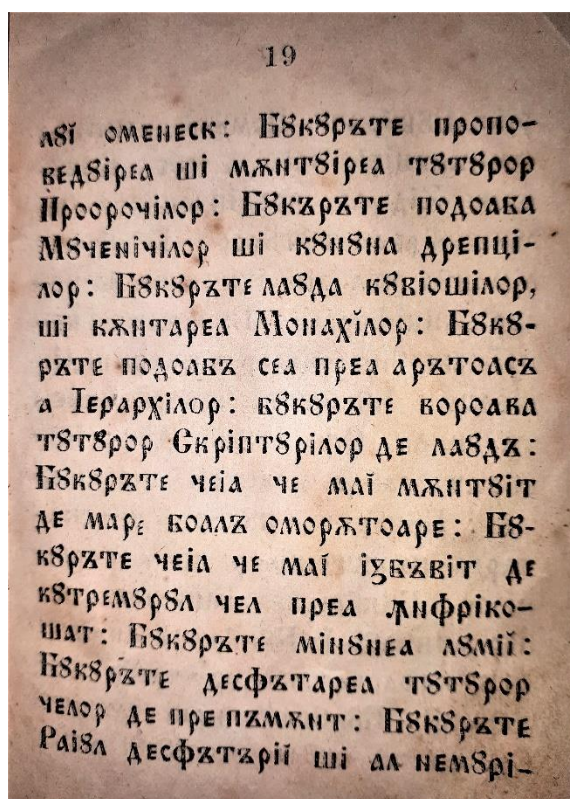

18

фечоаръ а се мънтꙋі де патімі
ші де тот пъкатꙋл: Бꙋкꙋ-
ръте ꙟнкъпереа лꙋі Дꙋмнезеꙋ преа
стрълꙋчітъ, пꙋртътоаре де лꙋ-
мінъ: Бꙋкꙋръте Стъпънъ чеа
плінъ де дар: Бꙋкꙋръте преа фе-
річітъ ꙟнтре фемеі фечоаръ:
Бꙋкꙋръте стеа преа лꙋміноасъ,
фіікъ фечоаръ Маікъ: Бꙋкꙋръте
чеіа че аі пъскꙋт пре лꙋмінатꙋл
ꙟмпъратꙋл тꙋтꙋрор: Бꙋкꙋръте
чеіа че аі ръсъріт лꙋміна дреп-
тъції: Бꙋкꙋръте Доамнъ Стъ-
пънъ чеіа че ещі маі ꙟнналтъ
декът тоате: Бꙋкꙋръте пачеа
ші бꙋкꙋріеа ші мънтꙋіреа лꙋ-
мії: Бꙋкꙋръте бꙋкꙋріа неамꙋ-

Fecioară a se mîntui de patimi
și de tot păcatul: Bucu-
răte încăperea lui Dumnezeu prea
strălucită, purtătoare de lu-
mină: Bucurăte Stăpînă cea
plină de dar: Bucurăte prea fe-
ricită între femei fecioară:
Bucurăte stea prea luminoasă,
fiică fecioară Maică: Bucurăte
ceia ce ai păscut [născut] pre luminatul
Împăratul tuturor: Bucurăte
ceia ce ai răsărit lumina drep-
tății: Bucurăte Doamnă Stă-
pînă ceia ce ești mai înnaltă
decît toate: Bucurăte pacea
și bucuria și mîntuirea lu-
mii: Bucurăte bucuria neamu-

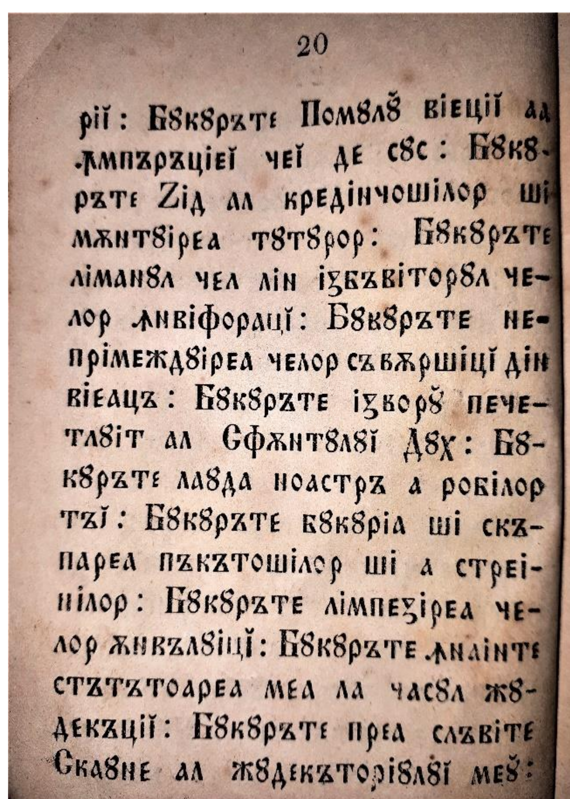

19

лȣї оменеск: Бȣкȣръте пропо-
ведȣірєа ші мꙟнтȣірєа тȣтȣрор
Пророчілор: Бȣкъръте подоаба
Мȣченічілор ші кȣнȣна дрепці-
лор: Бȣкȣръте лаȣда кȣвіошілор,
ші кꙟнтарєа Монахїлор: Бȣкȣ-
ръте подоабъ сеа преа аръtoaсъ
а Іерархїлор: Бȣкȣръте вороава
тȣтȣрор Скріптȣрілор де лаȣдъ:
Бȣкȣръте чеіа че маї мꙟнтȣіт
де маре боалъ оморꙟтоаре: Бȣ-
кȣръте чеіа че маї іѕбъвіт де
кȣтремȣрȣл чел преа ꙟнфріко-
шат: Бȣкȣръте мінȣнеа лȣмії:
Бȣкȣръте десфътарєа тȣтȣрор
челор де пре пъмꙟнт: Бȣкȣръте
Раіȣл десфътъріі ші ал немȣрі-

lui omenesc: Bucurăte propoveduirea și mîntuirea tuturor Proorocilor: Bucurăte podoaba Mucenicilor și cununa drepților: Bucurăte lauda cuvioșilor, și cîntarea Monahilor: Bucurăte podoabă cea prea arzătoare a Ierarhilor: Bucurăte voroava tuturor Scripturilor de laudă: Bucurăte ceia ce mai mîntuit de mare boală omorîtoare: Bucurăte ceia ce mai izbăvit de cutremurul cel prea înfricoșat: Bucurăte minunea lumii: Bucurăte desfătarea tuturor celor de pre pămînt: Bucurăte Raiul desfătării și al nemuri-

20

ріі: Бȣкȣръте Помȣлȣ віецїї ал
ꙟмпъръціеї чеї де сȣс: Бȣкȣ-
ръте Зід ал кредінчошілор ші
мꙟнтȣірєа тȣтȣрор: Бȣкȣръте
ліманȣл чел лін іѕбъвіторȣл че-
лор ꙟнвіфораці: Бȣкȣръте не-
прімеждȣірєа челор съвꙟршіці дін
віеацъ: Бȣкȣръте іѕворȣ пече-
тлȣіт ал Сфꙟнтȣлȣї Дȣх: Бȣ-
кȣръте лаȣда ноастръ а робілор
тъї: Бȣкȣръте бȣкȣріа ші скъ-
парєа пъкътошілор ші а стреі-
нілор: Бȣкȣръте лімпеѕірєа че-
лор ꙟнвълȣіці: Бȣкȣръте ꙟнаінте
стътътоарєа меа ла часȣл жȣ-
декъції: Бȣкȣръте преа славіте
Скаȣне ал жȣдекъторіȣлȣї меȣ:

rii: Bucurăte Pomulu vieții al Împărăției cei de sus: Bucurăte zid al credincioșilor și mîntuirea tuturor: Bucurăte limanul cel lin izbăvitorul celor înviforați: Bucurăte neprimejduirea celor săvîrșiți din vieață: Bucurăte izvorul pecetluit al Sfîntului Duh: Bucurăte lauda noastră a robilor tăi: Bucurăte bucuria și scăparea păcătoșilor și a streinilor: Bucurăte limpezirea celor învăluiți: Bucurăte înainte stătătoarea mea la ceasul judecății: Bucurăte prea slăvite Scaune al judecătoriului meu:

21

Бȣкȣрѫте кȣратѫ ші мȣлт лȣмі-
ноасѫ ꙁіоа лȣмінѫрії меле: Бȣкȣ-
рѫте чеіа че аі сфарѫмат капȣл
балаȣрȣлȣі челȣі ꙟчепѫтор де
рѫȣтате, ші аі арȣнкат ꙟн іад
пре чеі легаці, Бȣкȣрѫте прін
каре саȣ фѫкȣт мȣлтѫ бȣкȣріе
лȣмі: Бȣкȣрѫте прічінȣітоареа ші
слава а тоатѫ лȣмеа: Бȣкȣрѫте
преа лѫȣдатѫ ші акоперемѫнтȣл
ші фолосітоареа ноастрѫ: Бȣкȣ-
рѫте Стѫпѫнѫ скіптȣл Ꙟмпѫра-
цілор челор кредінчоші: Бȣкȣрѫте
чеіа че даі пȣтере ші кеар стѫпѫні-
торілор ꙟмпѫрѫціеі. Бȣкȣрѫте
мѫріреа ші бȣкȣріа тȣтȣрор Прео-
цілор. Бȣкȣрѫте дескідереа ȣші-

Bucurăte curată și mult lumi-
noasă ziua luminării mele: Bucu-
răte ceia ce ai sfarîmat capul
balaurului celui începător de
răutate, și ai aruncat în iad
pre cei legați, Bucurăte prin
care sau făcut multă bucurie
lumi: Bucurăte pricinuitoare și
slava a toată lumea: Bucurăte
prea lăudată și acoperemîntul
și folositoarea noastră: Bucu-
răte Stăpînă skiptul [sceptrul] Împăra-
ților celor credincioși: Bucurăte
ceia ce dai putere și chear stăpîni-
torilor împărăției. Bucurăte
mărirea și bucuria tuturor preo-
ților. Bucurăte deschiderea uși-

22

лор Раіȣлȣі: Бȣкȣрѫте чеіа че
аі кȣрмат ꙟнтрістареа ші аі дат
бȣкȣріе: Бȣкȣрѫте чеіа че аі
кȣрмат мѫхніреа челор ꙟнтріс-
таці дін Едем: Бȣкȣрѫте чеіа
черещії ꙟмпѫрѫції а лȣі Хс:
Бȣкȣрѫте ліман не ꙟнвіфорат,
ші адевѫратѫ нѫдежде, фіікѫ:
Бȣкȣрѫте ажȣтѫтоареа тȣтȣ-
рор, Доамна меа фечоарѫ: Бȣ-
кȣрѫте лȣмінѫ преа стрѫлȣчітѫ
че лȣмінеаꙁѫ лȣмеа: Бȣкȣрѫте
Маіка а лȣі Хрістос фііȣл лȣі
Дȣмнеꙁеȣ челȣі віȣ: Бȣкȣрѫте
акоперемѫнтȣл, бȣкȣріа ші мѫ-
ріреа ноастрѫ а челор де пре
пѫмѫнт: Бȣкȣрѫте чеіа че адȣчі

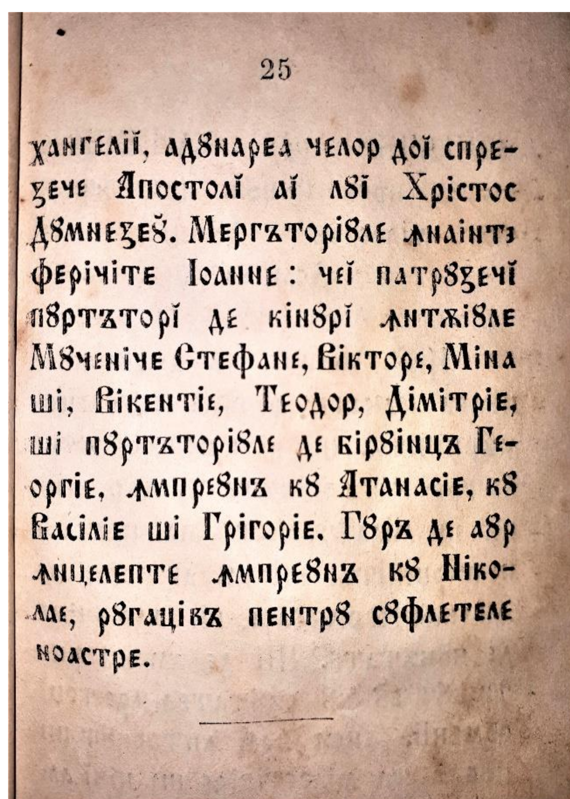
lor Raiului: Bucurăte ceia ce
ai curmat întristarea și ai dat
bucurie: Bucurăte ceia ce ai
curmat mîhnirea celor întris-
tați din Edem [Eden]: Bucurăte ceia [cheia]
cereştii împărăţii a lui Hs:
Bucurăte liman ne înviforat,
și adevărată nădejde, fiică:
Bucurăte ajutătoarea tutu-
ror, Doamna mea fecioară: Bu-
curăte lumină prea strălucită
ce luminează lumea: Bucurăte
Maica a lui Hristos fiiul lui
Dumnezeu celui viu: Bucurăte
acoperemîntul, bucuria și mă-
rirea noastră a celor de pre
pămînt: Bucurăte ceia ce aduci

în lăuntru depărtata nădpj-
de [nădejde]: Bucurăte ceia ce ai încă-
put în pîntece prea cel ne în-
căput: Bucurăte ceia ce ai hră-
nit cu lapte pre Hristos, dă-
tătorul de viiață, pre Dumnezeu
cel întru tot milostiv și în-
suși Ziditoriul meu: Bucurăte
ceia ce ai hrănit pre dulceața
și hrănitoriul tuturor, pre iu-
bitoriul de oameni și milosti-
vul nostru Dumnezeu atot ții-
toriul, căruia să cuvine mărirea
cinstea și închinăciunea, îm-
preună și celui fără de în-
ceput al lui părinte, și prea
Sfîntului și bunului și fă-

cătoriului de viață Duhului lui:
Acum și pururea și în vecii
vecilor. Amin.
Prea Sfîntă Stăpînă, supt
acoperemîntul tău toți aler-
găm cu căldură, și ne rugăm
ție, noi nevrednicii, grăbește și
mîntuiește pre cei ce închină
ție, apărăi de toată nevoia, și
de moartea cea fără de veste,
știm că p_ți [poți] toate cîte voești,
stăpîna lumii. Împărăteasa ș [și]
Doamna totului cea plină dei
daru, ascultă dar pre cei ce
roagă ție.
Prea Sfîntă Stăpînă și
Folositoarea lumii, Îngerii, Ar-

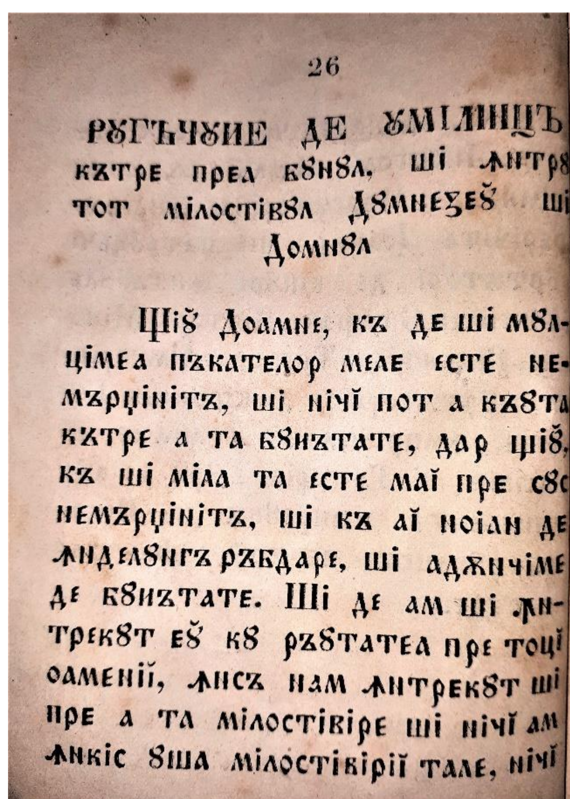

25

хангелії, адꙋнареа челор доі спре-
зече Апостолі аі лꙋі Хрістос
Дꙋмнезеꙋ. Мергѫторіꙋле ꙟнаінтѣ
ферічіте Іоанне: чеі патрꙋзечі
пꙋртѫторі де кінꙋрі ꙟнтѫіꙋле
Мꙋченіче Стефане, Вікторе, Міна
ші, Вікентіе, Теодор, Дімітріе,
ші пꙋртѫторіꙋле де бірꙋінцѫ Ге-
оргіе, ꙟмпреꙋнѫ кꙋ Атанасіе, кꙋ
Васіліе ші Грігоріе. Гꙋрѫ де аꙋр
ꙟнцелепте ꙟмпреꙋнѫ кꙋ Ніко-
лае, рꙋгаціvѫ пентрꙋ сꙋфлетеле
ноастре.

hanghelii, adunarea celor doi spre-
zece Apostoli ai lui Hristos
Dumnezeu. Mergătoriule înainte
fericite Ioanne: cei patruzeci
purtători de chinuri întîiule
Mucenice Stefane, Victore, Mina
și, Vicentie, Teodor, Dimitrie,
și Purtătoriul de biruință Ghe-
orghie, împreună cu Atanasie, cu
Vasilie și Grigorie, Gură de aur
înțelepte împreună cu Nico-
lae, rugațivă pentru sufletele
noastre.

26

РꙊГѪЧꙊНЕ ДЕ ꙊМІЛІНЦЪ
кѫтре преа бꙋнꙋл, ші ꙟнтрꙋ
тот мілостівꙋл Дꙋмнезеꙋ ші
Домнꙋл

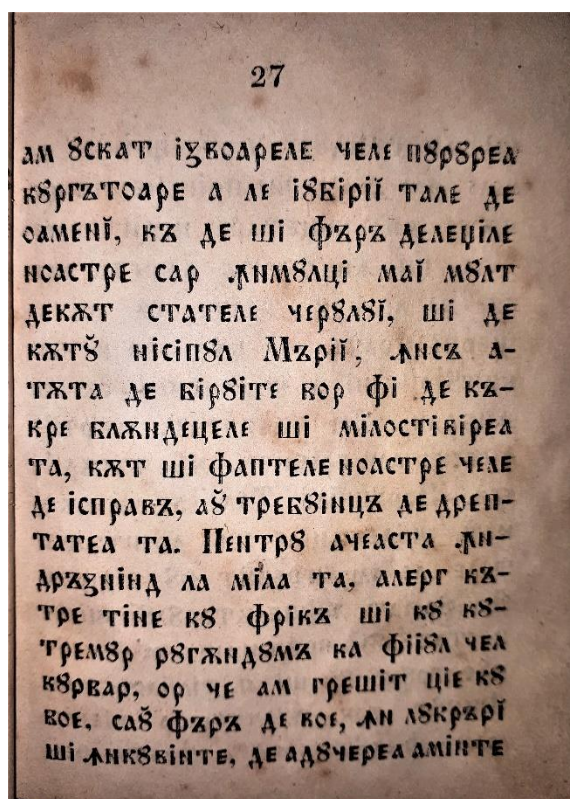
Щіꙋ Доамне, кѫ де ші мꙋл-
ціме а пѫкателор меле есте не-
мѫрџінітѫ, ші нічі пот а кѫꙋта
кѫтре а та бꙋнѫтате, дар щіꙋ,
кѫ ші міла та есте маі пре сꙋс
немѫрџінітѫ, ші кѫ аі ноіан де
ꙟнделꙋнгѫ рѫбдаре, ші адѫнчіме
де бꙋнѫтате. Ші де ам ші ꙟн-
трекꙋт еꙋ кꙋ рѫꙋтатеа пре тоці
оаменії, ꙟнсѫ нам ꙟнтрекꙋт ші
пре а та мілостівіре ші нічі ам
ꙟнкіс ꙋша мілостівірії тале, нічі

RUGĂCIUNE DE UMILINȚĂ
către prea bunul, și întru
tot milostivul Dumnezeu și
Domnul

Știu Doamne, că de și mul-
țimea păcatelor mele este ne-
mărginită, și nici pot a căuta
către a ta bunătate, dar știu,
că și mila ta este mai pre sus
nemărginită, și că ai noian de
îndelungă răbdare, și adîncime
de bunătate. Și de am și în-
trecut eu cu răutatea pre toți
oamenii, însă nam întrecut și
pre a ta milostivire și nici am
închis ușa milostivirii tale, nici

Contemporary Literature Press
https://editura.mttlc.ro/ The University of Bucharest
2022

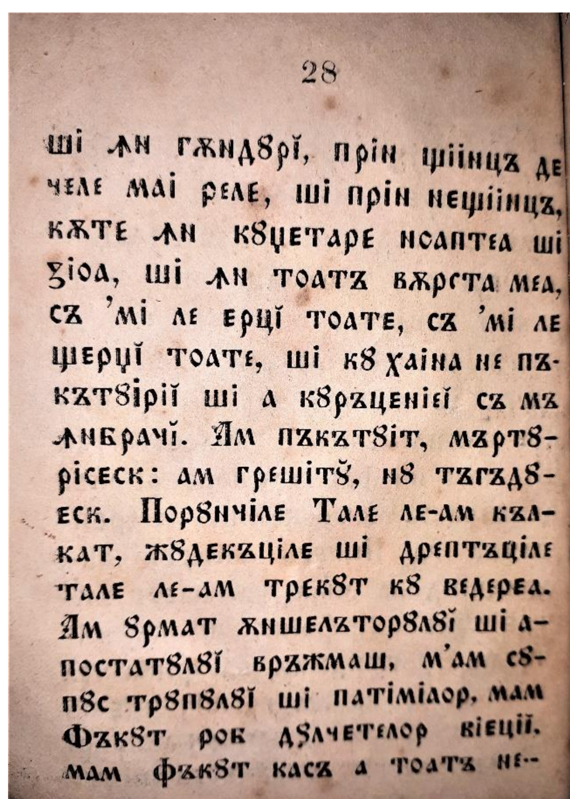

27

ам 8скат ізвоареле челе п8р8реа
к8ргътоаре а ле і8Біріі тале де
оамені, къ де ші фъръ делеџіле
ноастре сар ѫнм8лці маї м8лт
декът стателе чер8л8ї, ші де
кът8 нісіп8л Мъріі; ѫнсъ а-
тъта де Бір8іте пот фі де къ-
тре Блъндецеле ші мілостівіреа
та, кът ші фаптеле ноастре челе
де іспра въ, аѹ треБ8інцъ де дреп-
татеа та. Пентр8 ачеаста ѫн-
дръзнінд ла міла та, алерг къ-
тре тіне к8 фрікъ ші к8 к8-
трем8р р8гънд8мъ ка фії8л чел
к8рвар, ор че ам грешіт ціе к8
вое, саѹ фъръ де вое, ѫн л8кръри
ші ѫнк8вінте, де ад8череа амінте

am uscat izvoarele cele pururea
curgătoare a le iubirii tale de
oameni, că de și fără delegile
noastre sar înmulți mai mult
decît statele cerului, și de
cîtu nisipul Mării, însă a-
tîta de biruite pot fi de că-
tre blîndețele și milostivirea
ta, cît și faptele noastre cele
de ispravă, au trebuință de drep-
tatea ta. Pentru aceasta în-
drăznind la mila ta, alerg că-
tre tine cu frică și cu cu-
tremur rugîndumă ca fiiul cel
curvar, or ce am greșit ție cu
voe, sau fără de voe, în lucrări
și încuvinte, de aducere aminte

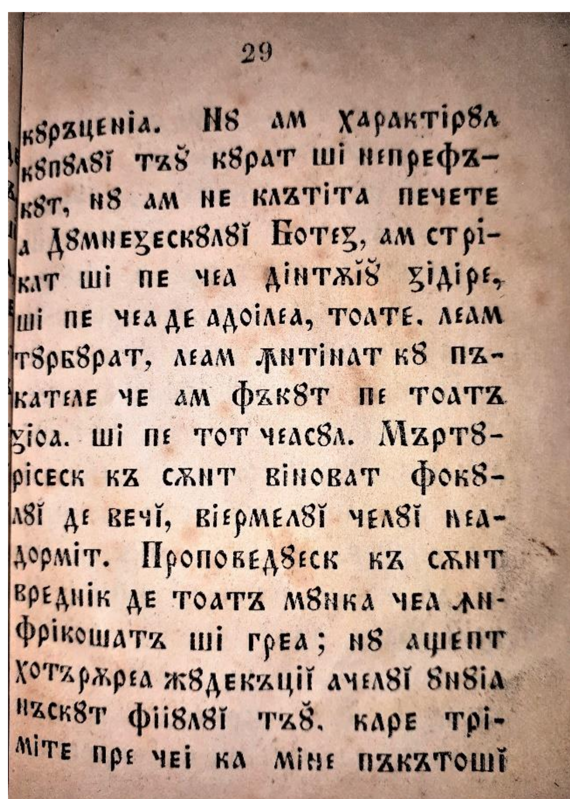
28

ші ѫн гънд8рі, прін щіінцъ де
челе маі реле, ші прін нещіінцъ,
къте ѫн к8џетаре ноаптеа ші
ѕіоа, ші ѫн тоатъ връста меа,
съ 'мі ле ерці тоате, съ 'мі ле
щерџі тоате, ші к8 хаіна не пъ-
кът8іріі ші а к8ръценіеі съ мъ
ѫнБрачі. Ам пъкът8іт, мърт8-
рісеск: ам грешіт8, н8 тъгъд8-
еск. Пор8нчіле тале ле-ам къл-
кат, ж8декъціле ші дрептъціле
тале ле-ам трек8т к8 ведереа.
Ам 8рмат ѫншелътор8л8ї ші а-
постат8л8ї връжмаш, м'ам с8-
п8с тр8п8л8ї ші патімілор, мам
фък8т роБ д8лчетелор віеції.
мам фък8т касъ а тоатъ не-

și în gînduri, prin știință de
cele mai rele, și prin neștiință,
cîte în cugetare noaptea și
ziua, și în toată vîrsta mea,
să ’mi le erți toate, să ’mi le
ștergi toate, și cu haina ne pă-
cătuirii și a curățeniei să mă
înbraci. Am păcătuit, mărtu-
risesc: am greșit, nu tăgădu-
esc. Poruncile tale le-am căl-
cat, judecățile și dreptățile
tale le-am trecut cu vederea.
Am urmat înșelătorului și a-
postatului vrăjmaș, m’am su-
pus trupului și patimilor, mam
făcut rob dulcetelor vieții.
Mam făcut casă a toată ne-

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
https://editura.mttlc.ro/ The University of Bucharest
2022

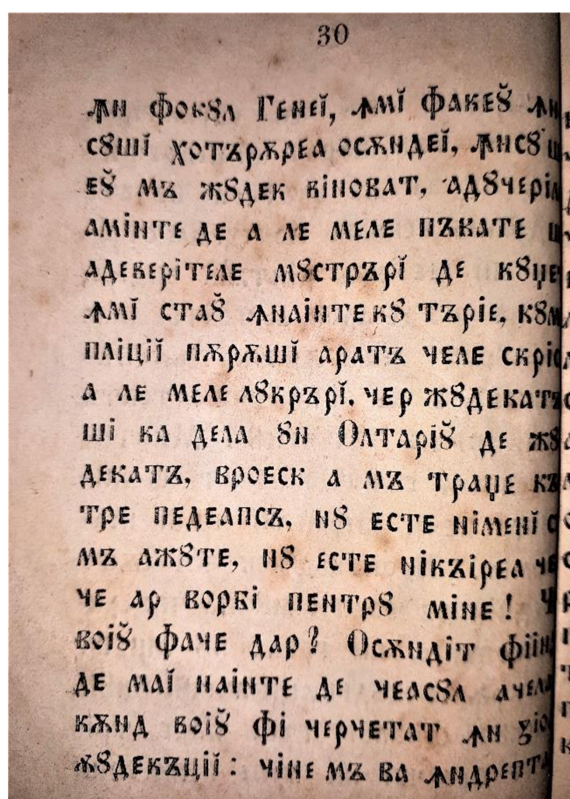

29

кȣрѫценіа. Нȣ ам харaктірȣл кȣпȣлȣї тъȣ̆ кȣрат ші непрефъкȣт, нȣ ам не клътіта печете а Дȣмнеѕескȣлȣї Ботеѕ, ам стрікат ші пе чеа дінтѫїȣ ѕідіре, ші пе чеа де адоілеа, тоате. леам тȣрбȣрат, леам ꙟнтінат кȣ пъкателе че ам фъкȣт пе тоатъ ѕіоа. ші пе тот чеасȣл. Мъртȣрісеск къ сѫнт вінoват фокȣлȣї де вечї, віермелȣї челȣї неадорміт. Пропоедȣеск къ сѫнт вреднік де тоатъ мȣнка чеа ꙟнфрікошатъ ші греа; нȣ аштепт хотърѫреа жȣдекъції ачелȣї ȣнȣіа нъскȣт фіїȣлȣї тъȣ̆. каре тріміте пре чеі ка міне пъкътошї

curățenia. Nu am haractirul
cupului [duhului] tău curat și neprefă-
cut, nu am ne clătita pecete
a Dumnezescului Botez, am stri-
cat și pe cea dintîiu zidire,
și pe cea de adoilea, toate, leam
turburat, leam întinat cu pă-
catele ce am făcut pe toată
ziua, și pe tot ceasul. Mărtu-
risesc că sînt vinovat focu-
lui de veci, viermelui celui nea-
dormit. Propoveduiesc că sînt
vrednic de toată munca cea în-
fricoșată și grea; nu aștept
hotărîrea judecății acelui unuia
născut fiiului tău, care tri-
mite pre cei ca mine păcătoși

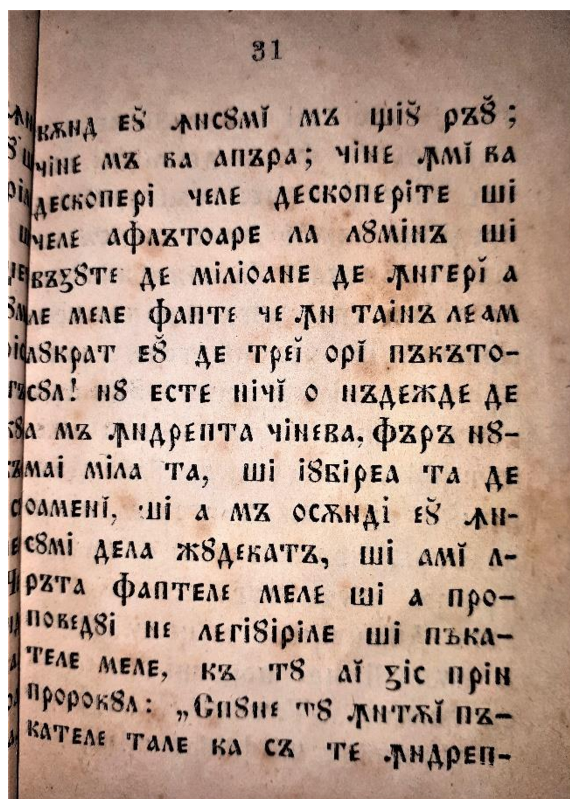
30

ꙟн фокȣл Генеї, ꙟмї фачеȣ̆ ꙟн сȣшї хотърѫреа осѫндеї, ꙟнсȣ еȣ̆ мъ жȣдек вінoват, адȣчеріі амінте де а ле меле пъкате ші адеверітеле мȣстрърї де кȣџе ꙟмї стаȣ̆ ꙟнаінте кȣ търіе, кȣм пліції пѫрѫшї аратъ челе скріс а ле меле лȣкрърї. чер жȣдекатъ ші ка дела ȣн Олтаріȣ де жȣдекатъ, вроеск а мъ траџе кътре педеапсъ, нȣ есте німені с мъ ажȣте, нȣ есте нікъіреа ч че ар ворбі пентрȣ міне! Ч воіȣ фаче дар? Осѫндіт фіін де маї наінте де чеасȣл ачел кѫнд воіȣ фі черчетат ꙟн ѕіо жȣдекъції: чіне мъ ва ꙟндрепт

în focul Ghenei, îmi faceu în
suși hotărîrea osîndei, însuși
eu mă judec vinovat, aducețimi
aminte de a le mele păcate și
adeveritele mustrări de cuget
îmi stau înainte cu tărie, cum-
plițiii pîrîți arată cele scrise
a le mele lucrări, cer judecată
și ca dela un oltariu de ju-
decată, vroesc a mă trage că-
tre pedeapsă, nu este nimeni să
mă ajute, nu este nicăirea cel
ce ar vorbi pentru mine! Ce
voiu face dar? Osîndit fiind
de mai nainte de ceasul acela
cînd voiu fi cercetat în zioa
judecății: cine mă va îndrepta

Contemporary Literature Press
https://editura.mttlc.ro/ The University of Bucharest
2022

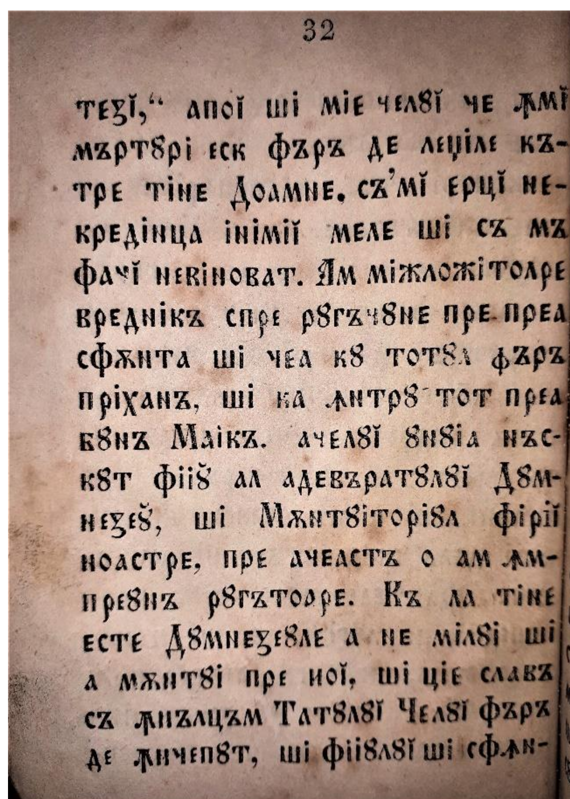

31

кѫнд еȣ ѫнсȣмі мѫ щіȣ рѫȣ;
чіне мѫ ва апѫра; чіне ѫмі ва
дескопері челе дескоперіте ші
челе афлѫтоаре ла лȣмінѫ ші
вѫзȣте де міліоане де ѫнӂері а
ле меле фапте че ѫн таінѫ ле ам
лȣкрат еȣ де треі орі пѫкѫто-
сȣл! нȣ есте нічі о нѫдежде де
а мѫ ѫндрепта чінева, фѫрѫ нȣ-
маі міла та, ші іȣбіреа та де
оамені, ші а мѫ осѫнді еȣ ѫн-
сȣмі дела жȣдекатѫ, ші амі л-
рѫта фаптеле меле ші а про-
поведȣі не леӂіȣіріле ші пѫка-
теле меле, кѫ тȣ аі зіс прін
пророкȣл: „Спȣне тȣ ѫнтѫі пѫ-
кателе тале ка сѫ те ѫндреп-

cînd eu însumi mă știu rău;
cine mă va apăra; cine îmi va
descoperi cele descoperite și
cele aflătoare la lumină și
văzute de milioane de îngeri a
le mele fapte ce în taină leam
lucrat eu de trei ori păcăto-
sul! Nu este nici o nădejde de
a mă îndrepta cineva, fără nu-
mai mila ta, și iubirea ta de
oameni, și a mă osîndi eu în-
sumi dela judecată, și ami l-
răta [arăta] faptele mele și a pro-
povedui ne legiuirile și păca-
tele mele, că tu ai zis prin
prorocul: „Spune tu întîi pă-
catele tale ca să te îndrep-

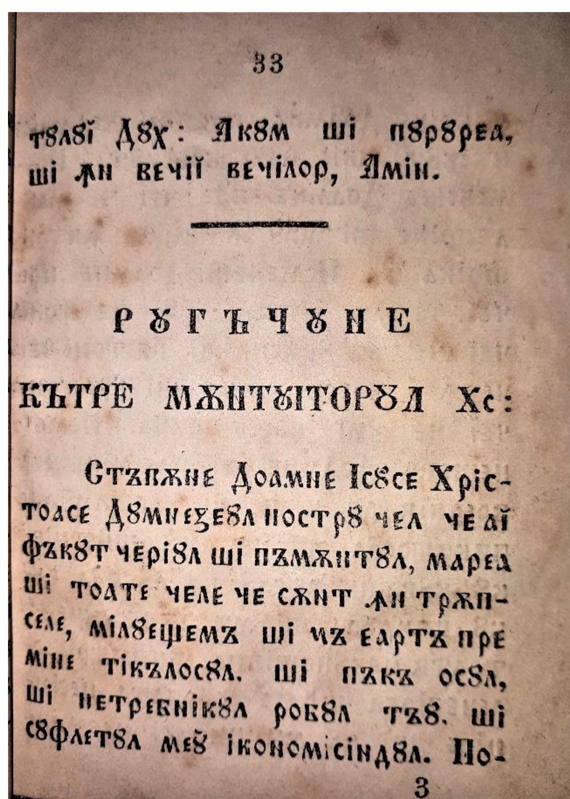

32

тезі,“ апоі ші міе челȣі че ѫмі
мѫртȣрі еск фѫрѫ де леџіле кѫ-
тре тіне Доамне, сѫ'мі ерці не-
кредінца інімії меле ші сѫ мѫ
фачі невіноват. Ам міжложітоаре
вреднікѫ спре рȣгѫчȣне пре преа
сфѫнта ші чеа кȣ тотȣл фѫрѫ
пріханѫ, ші ка ѫнтрȣ тот преа
бȣнѫ Маікѫ. ачелȣі ȣнȣіа нѫс-
кȣт фііȣ ал адевѫратȣлȣі Дȣм-
незеȣ, ші Мѫнтȣіторіȣл фіріі
ноастре, пре ачеаста о ам ѫм-
преȣнѫ рȣгѫтоаре. Кѫ ла тіне
есте Дȣмнезеȣле а не мілȣі ші
а мѫнтȣі пре ноі, ші ціе славѫ
сѫ ѫнѫлцѫм Татѫлȣі Челȣі фѫрѫ
де ѫнчепȣт, ші фііȣлȣі ші сфѫн-

tezi,” apoi și mie celui ce îmi
mărturi[s]esc fără de legile că-
tre tine Doamne, să’mi erți ne-
credința inimii mele și să mă
faci nevinovat. Am mijlojitolre [mijlocitoare]
vrednică spre rugăciune pre prea
sfînta și cea cu totul fără
prihană, și ca [cea] întru tot prea
bună Maică, Acelui unuia năs-
cut fiiu al adevăratului Dum-
nezeu, și Mîntuitoriu firii
noastre, prea această o am îm-
preună rugătoare. Că la tine
este Dumnezeule a ne milui și
a mîntui pre noi, și ție slavă
să înălțăm Tatălui Celui fără
de început, și fiiului și sfîn-

33

тълꙋї Дꙋх: Акꙋм ші пꙋрꙋреа,
ші ꙟн вечії вечілор, Амін.

РꙋГЪЧꙊНЕ

КЪТРЕ МѪНТꙊІТОРꙊЛ Хс:

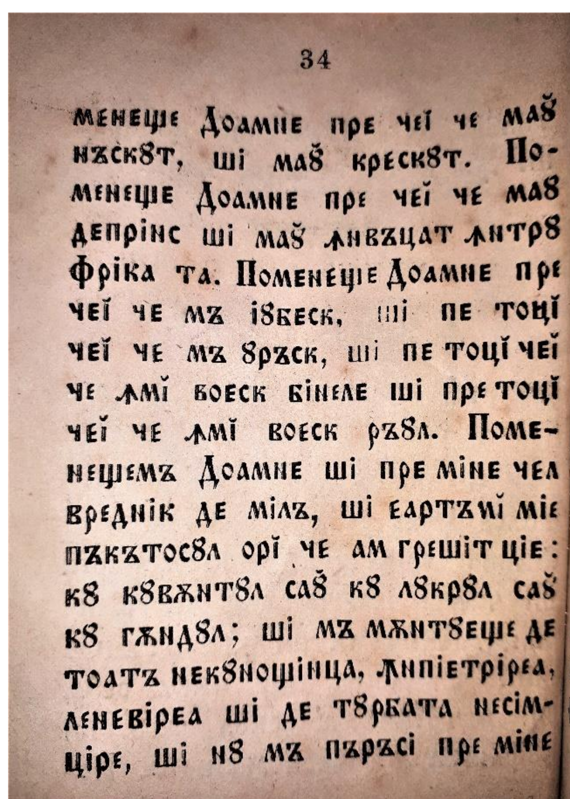
Стъпѫне Доамне Іисꙋсе Хріс-
тоасе Дꙋмнезеꙋл ностръ чел че аї
фъкꙋт черіꙋл ші пъмѫнтꙋл, мареа
ші тоате челе че сѫнт ꙟн трѫн-
селе, мілꙋещемъ ші мъ еартъ пре
міне тікълосꙋл, ші пъкъ осꙋл,
ші нетребнікꙋл робꙋл тъꙋ, ші
сꙋфлетꙋл меꙋ ікономіcіндꙋл. По-
3

tului Duh: Acum şi pururea,
şi în vecii vecilor, Amin.

RUGĂCIUNE

CĂTRE MÎNTUITORUL HS:

Stăpîne Doamne Isuse Hris-
toase Dumnezeul nostru cel ce ai
făcut ceriul şi pămîntul, marea
şi toate cele ce sînt în trîn-
sele, miluieștemă şi mă eartă pre
mine ticălosul, şi păcă_osul [păcătosul],
şi netrebnicul robul tău, şi
sufletul meu iconomisindul. Po-

34

менеще Доамне пре чеї че маꙋ
нъскꙋт, ші маꙋ крескꙋт. По-
менеще Доамне пре чеї че маꙋ
депрінс ші маꙋ ꙟнвъцат ꙟнтрꙋ
фріка та. Поменеще Доамне пре
чеї че мъ іꙋбеск, ші пе тоцї
чеї че мъ ꙋръск, ші пе тоцї чеї
че ꙟмї доеск бінеле ші пре тоцї
чеї че ꙟмї доеск ръꙋл. Поме-
нещемъ Доамне ші пре міне чел
вреднік де мілъ, ші еартъмі міе
пъкътосꙋл орї че ам грешітціе:
кꙋ кꙋвѫнтꙋл саꙋ кꙋ лꙋкрꙋл саꙋ
кꙋ гѫндꙋл; ші мъ мѫнтꙋеще де
тоатъ некꙋноущінца, ꙟнпіетріреа,
леневіреа ші де тꙋрбата несім-
ціре, ші нꙋ мъ пъръсі пре міне

menește Doamne pre cei ce mau
născut, și mau crescut. Po-
menește Doamne pre cei ce mau
deprins și mau învățat întru
frica ta. Pomenește Doamne pre
cei ce mă iubesc, și pe toți
cei ce mă urăsc, și pe toți cei
ce îmi doresc binele și pre toți
cei ce îmi doresc răul. Pome-
nește Doamne pre mine cel
vrednic de milă, și eartămi mie
păcătosul ori ce am greșit ție
cu cuvîntul sau cu lucrul sau
cu gîndul; și mă mîntuește de
toată necunoștința, înpietrirea,
lenevirea și de turbata nesim-
țire, și nu mă părăsi pre mine

Contemporary
Literature Press
https://editura.mttlc.ro/ The University of Bucharest
2022

35

Доамне, пре чеа че мам ꙟтȣ-
некат кȣ пофта меа чеа реа.
Еȣ ка ȣн ом ам грешит, дар
тȣ ка ȣн Дȣмнезеȣ мъ іартъ,
ши мъ мілȣеще, тȣ щії непȣ-
тінца сȣфлетȣлȣї меȣ, трімітем
міе дарȣл тъȣ, спре ажȣторіȣл
меȣ, ка ши ꙟтрȣ міне съ се про-
слъвеаскъ нȣмеле тъȣ чел сфѫнт.
Скріе Доамне нȣмеле меȣ ал не-
требнікȣлȣї робȣлȣї тъȣ, ꙟн каре
теа віеції, дъръіндȣмі міе сфѫр-
шит бȣн, роȣреазъ Доамне ꙟн
ініма меа роа бȣнътъції тале,
ши мъ поменеще кѫнд веї вені
ꙟтрȣ ꙟмпъръціа та, къ бінекȣ-

Doamne, pre cel ce mam întu-
necat cu pofta mea cea rea.
Eu ca un om am greşit, dar
tu ca un Dumnezeu mă iartă,
şi mă milueşte, tu ştii nepu-
tinţa sufletului meu, trimitem
mie darul tău, spre ajutoriul
meu, ca şi întru mine să se pro-
slăvească numele tău cel sfînt.
Scrie Doamne numele meu al ne-
trebnicului robului tău, în care
tea vieţii, dăruindumi mie sfîr-
şit bun, rourează Doamne în
inima mea roa bunătăţii tale,
şi mă pomeneşte cînd vei veni
întru împărăţia ta, că binecu-

36

вѫнтат ещї ꙟн вечії вечілор,
Амін.

АЛТЪ РȢГЪЧȢНЕ.

кътре Преа Сфѫнта Нъскътоа-
реа де Дȣмнезеȣ. фоарте фо-
лосітоаре ла тоатъ скѫрба ши
невоеа.

Алкътȣітъ де смерітȣл Іȣстін
Крівъц Протосінгел, дін сф. Мі-
трополіе.

О преа дȣлче Маікъ а преа
дȣлчелȣї меȣ Іс. Нъскътоаре де

vîntat eşti în vecii vecilor,
Amin.

ALTĂ RUGĂCIUNE.

Către Prea Sfînta Născătoa-
re de Dumnezeu, foarte fo-
lositoare la toată scîrba şi
nevoea.

Alcătuită de smeritul Iustin
Crivăţ Protosinghel, din Sf. Mi-
tropolie.

O prea dulce Maică a prea
dulcelui meu Is. Născătoare de

Dumnezeu și pururea Fecioară
Marie, Înpărăteasa Ceriului
și a Pămîntului stăpîna totu-
lui. Nădejdea desnădăjduiților,
părtinitoarea săraciloru, mîngî-
rea [mîngîirea] scîrbiților, limanul streini-
lor. Grabnica ajutătoare acelor
ce ți să roagă cu înfocată
dragoste și fierbinți lacrămi,
acoperămîntul smeriților tăi robi
Doamna tuturor Creștinilor, Pro-
tectoarea lor cea mare, nebiruită
și sfîntă, milostivă și bună
celor ce te cinstesc. Groaznică
și înfricoșată celor protiv-
nici [potrivnici]. O întru tot milostivă
Doamnă fecioară și bunul meu

Protector! Caută din Sfîntul
tău lăcaș spre mine păcăto-
sul și ne vrednicul robul tău
cel ce cu nevrednicie stau îna-
intea ta și ceru ajutoriul tău
cel sfînt, ascultă o prea mi-
lostivă Maică dureroasa mea ru-
găciune în ziua și în ceasul a-
cesta ce se varsă înaintea He-
ruvimicescului tău Tron, și nu
înfrunta durerea inimii cei sîn-
gerate de ne număratele fără
de legi, nici săți întorci fața
de către glasul limbii cei ne
vrednice, și a buzelor mele ce-
lor întinate: ci uităte cu
milostivii tăi ochi la pîraele lă-

Contemporary
Literature Press
https://editura.mttlc.ro/ The University of Bucharest
2022

39

крълмілор че акȣм ле върс, ші
аскȣлтъ кȣ милъ жалніка меа
тънгȣіре, ȣмілітъ мъртȣрісіре,
ші вредніка де мілъ черере.
Преа сфънтъ Стъпънъ! Еȣ
дȣпъ че дела ціцеле маічії меле,
дін міла фііȣлȣі тъȣ ші Дȣм-
незеȣ, мам порочіт а те кȣноаще
чіне еші, де ші ꙟдатъ мам
дат кȣ котȣл сȣпт а та про-
текціе ші пȣртаре де гріже, дар
ваі шіе тікълосȣл! Къ не тот
мінȣтȣл че крещеам кȣ върста,
крещеа ꙟмпреȣнъ ші нȣмърȣл
фъръ де леџілор. Іар пънъ кънд
бам веніт а мъ нȣмі ші еȣ бър-
ат, че лімбъ ва спȣне ші че

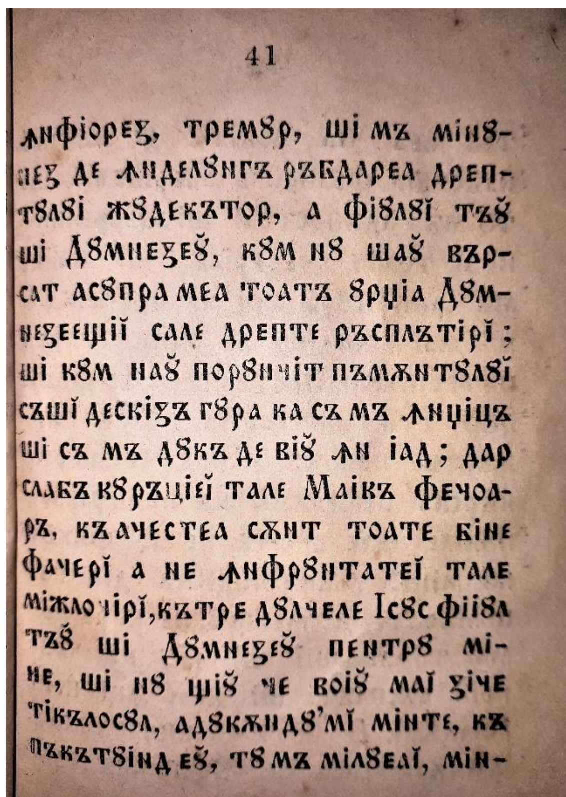
crămilor ce acum le vărs, și
ascultă cu milă jalnica mea
tînguire, umilită mărturisire,
și vrednică de milă cerere.
Prea sfîntă Stăpînă! Eu
după ce dela țițele maicii mele,
din mila fiiului tău și Dum-
nezeu, mam porocit [pornit] a te cunoaște
cine ești, de și îndată mam
dat cu cotul supt a ta pro-
tecție și portare de grije, dar
vai șie [mie] ticălosul! Că ne tot
minutul ce creșteam cu vîrsta,
creștea împreună și numărul
fără de legilor. Iar pînă cînd
bam [nam] venit a mă numi și eu băr-
_at [bărbat], ce limbă va spune și ce

40

кондеіȣ ар пȣтеа скріе ненȣмъ-
рателе ꙟн фелȣріте мършевії де
пъкате че ам съвършіт де треі
орі тікълосȣл! Ба ꙟнкъ нȣ нȣ-
маі атъта, чі ȣн лȣкрȣ ꙟнфрі-
кошат! Къ ші дȣпъ фъгъдȣінца
че ам дат ꙟнаінтеа Тронȣлȣі
Дȣмнезееск, ꙟнфіінца ꙟнџерілор,
ші а оаменілор, амȣ споріт кȣ
мȣлт спре маі рѫȣ, дін нелеџіȣіре,
ꙟнмȣлцінд челе де маі нанте
мършевії, ші алтеле адъогънд
маі мȣлт декът нісіпȣл мъріі,
пе каре тȣ біне ле щії о мі-
лостівіреа та чеа не мъсȣратъ
преа кȣратъ Фечоаръ; Ꙟмі адȣк
амінте, ші мъ ꙟнгрозеск, мъ

condeiu ar putea scrie nenumă-
ratele în felurite mîrșevii de
păcate ce am săvîrșit de trei
ori ticălosul! Ba încă nu nu-
mai atîta, ci un lucru înfri-
coșat! Că și după făgăduința
ce am dat înaintea Tronului
Dumnezeesc, înființa îngerilor,
și a oamenilor, amu sporit cu
mult spre mai rău, din nelegiuire,
înmulțind cele de mai nainte
mîrșevii, și altele adăogînd
mai mult decît nisipul mării,
pe care tu bine le știi o mi-
lostivirea ta cea ne măsurată
prea curată Fecioară; Îmi aduc
aminte, și mă îngrozesc, mă

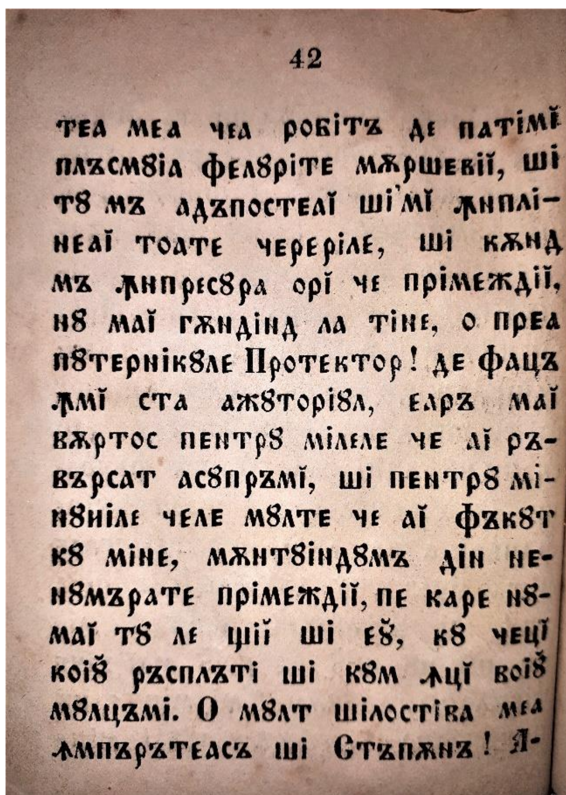

41

ꙟфiорезъ, тремꙋр, шi мъ мiнꙋ-
нез де ꙟделꙋнгъ ръбдарea дреп-
тꙋлꙋi жꙋдекътор, а фiꙋлꙋi тъꙋ
шi Дꙋмнезеꙋ, кꙋм нꙋ шаꙋ вър-
сат асꙋпра меа тоатъ ꙋргiа Дꙋм-
незеещiï сале дрепте ръсплътiрï;
шi кꙋм наꙋ порꙋнчiт пъмънтꙋлꙋï
съшï дескiзъ гꙋра ка съ мъ ꙟнгiцъ
шi съ мъ дꙋкъ де вiꙋ ꙟн iад; дар
славъ кꙋръцiеï тале Маiкъ Фечоа-
ръ, къ ачестеа сънт тоате бiне
фачерï а не ꙟнфрꙋнтатеï тале
мiжлочiрï, кътре дꙋлчеле Iсꙋс фiiꙋл
тъꙋ шi Дꙋмнезеꙋ пентрꙋ мi-
не, шi нꙋ щiꙋ че воiꙋ маï зiче
тiкълосꙋл, адꙋкъндꙋ'мï мiнте, къ
пъкътꙋiнд еꙋ, тꙋ мъ мiлꙋеаï, мiн-

înfiorez, tremur, și mă minu-
nez de îndelungă răbdarea drep-
tului judecător, a fiului tău
și Dumnezeu, cum nu șiau văr-
sat asupra mea toată urgia Dum-
nezeeștii sale drepte răsplătiri;
și cum nau poruncit pămîntului
săși deschiză gura ca să mă înghită
și să mă ducă de viu în iad; dar
slavă curăției tale Maică Fecioa-
ră, că acestea sînt toate bine
faceri a ne înfruntatei tale
mijlociri, către dulcele Isus fiiul
tău și Dumnezeu pentru mi-
ne, și nu știu ce voiu mai zice
ticălosul, aducîndu'mi minte, că
păcătuind eu, tu mă milueai, min-

42

теа меа чеа робiтъ де патiмï
плъсмꙋiа фелꙋрiте мършевiï, шi
тꙋ мъ адъпостеаï шi'мï ꙟнплi-
неаï тоате черерiле, шi кънд
мъ ꙟнпресꙋра орï че прiмеждiï,
нꙋ маï гъндiнд ла тiне, о преа
пꙋтернiкꙋле Протектор! Де фацъ
ꙟмï ста ажꙋторiꙋл, еаръ маï
въртос пентрꙋ мiлеле че аï ръ-
върсат асꙋпръмï, шi пентрꙋ мi-
нꙋнiле челе мꙋлте че аï фъкꙋт
кꙋ мiне, мънтꙋiндꙋмъ дiн не-
нꙋмърате прiмеждiï, пе каре нꙋ-
маï тꙋ ле щiï шi еꙋ, кꙋ чецï
коiꙋ ръсплъти шi кꙋм ꙟцï воiꙋ
мꙋлцъмi. О мꙋлт шiлостiва меа
ꙟмпърътеасъ шi Стъпънъ! А-

tea mea cea robită de patimi
plăsmuia felurire mîrșevii, și
tu mă adăposteai și'mi înpli-
neai toate cererile, și cînd
mă înpresura ori ce primejdii,
nu mai gîndind la tine, o prea
puternicule Protector! De față
îmi sta ajutoriul, eară mai
vîrtos pentru milele ce ai ră-
vărsat asuprămi, și pentru mi-
nunile cele multe ce ai făcut
cu mine, mîntuindumă din ne-
numărate primejdii, pe care nu-
mai tu le știi și eu, cu ceți
coiu [voiu] răsplăti și cum îți voiu
mulțămi. O mult șilostiva [milostiva] mea
împărătească și Stăpînă! A-

Contemporary
Literature Press
https://editura.mttlc.ro/ The University of Bucharest
2022

43

честеа мъ ꙟндеамнъ, ші ꙟмі
даȣ пȣтерніче довеѕі, ші віі ꙟн-
кредінцърі де немъсȣрата мілос-
тівіре че аі асȣпра пъкътоші-
лор челор че ꙟн адевър те роагъ
дін ȣмілітъ інімъ, ші кȣ кре-
дінцъ чер а та ꙟндȣраре, ші кȣ
драгосте ці съ ꙟнкінъ. Ші ѕік
дар кȣ тоатъ ꙟндръзнеала: Къ
блестемат фіе, ші де о міе де
морці пе час віноват, тот чел че
ар ѕіче, къ аȣ черȣт дела тіне
чева, кѫндва ші нȣ 'лаі аскȣл-
тат, къ ачеаста де саȣ ꙟнтѫм-
плат, наȣ фост алт декѫт а
лȣі не сокотітъ черере ші фъ-
църіе, еаръ нȣ лȣкрȣ кȣвіінчіос,

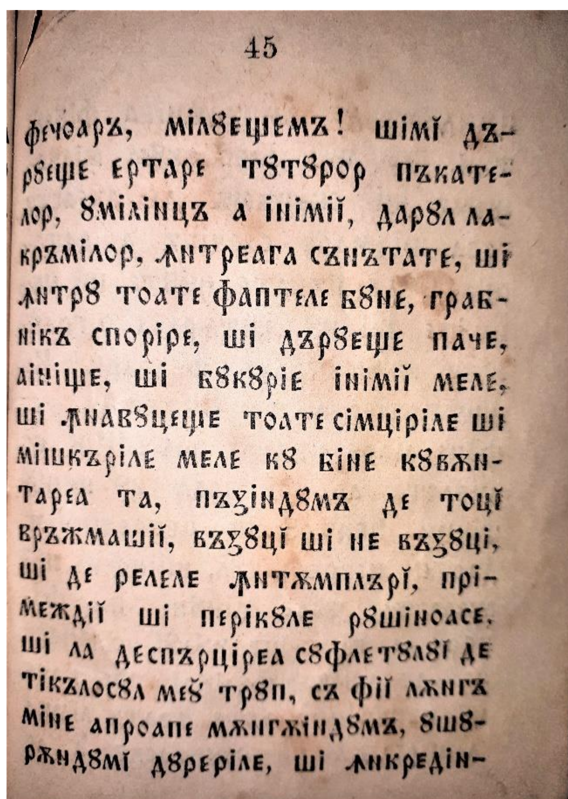
cestea mă îndeamnă, și îmi
dau puternice dovezi, și vii în-
credințări de nemăsurata milos-
tivire ce ai asupra păcătoși-
lor celor ce în adevăr te poartă
din umilită inimă, și cu cre-
dință cer a ta îndurare, și cu
dragoste ți să închină. Și zic
dar cu toată îndrăzneala: Că
blestemat fie, și de o mie de
morți pe ceas vinovat, tot cel ce
ar zice, că au cerut dela tine
ceva, cîndva și nu 'lai ascul-
tat, că aceasta de sau întîm-
plat nau fost alt decît a
lui ne socotită cerere și fă-
țărie, eară nu lucru cuviincios,

44

черȣт кȣ лакръмі ȣмілітe, де ал
тъȣ сȣпȣс ші кредінчіос роб: О
мȣлт мілостіва меа Доамнъ Ꙟм-
пъратеасъ ші ал тотȣлȣі Стъ-
пѫнъ! Щіȣ къ тȣ тот ачеіаші
ещі ші нȣ алта, каре маі мілȣіт
пѫнъ акȣм, маі протежат, ші
маі адȣс пѫнъ ла ачест мінȣт:
Тȣ ші акȣм каре щіі амъръчіȣ-
неа ші дȣререа інімііі меле, кȣ-
нощі ꙟнтрістареа сȣфлетȣлȣі меȣ,
ші прівещі фіербінцеала лакръ-
мілор меле, аȣѕімъ пре міне пъ-
кътосȣл ші невреднікȣл тъȣ роб,
кареле щіі къ нȣмаі ла тіне ȣна
нъдеждȣеск, ціе мъ рог акȣм
кȣ лакръмі ші стріг: мілȣещетъ

cerut cu lacrămi umilite, de al
tău supus și credincios rob: O
mult milostiva mea Doamnă Îm-
părătească și al totului Stă-
pînă! Știu că tu tot aceiași
ești și nu alta, care mai miluit
pînă acum, mai protejat, și
mai adus pînă la acest minut:
Tu și acum care știi amărîciu-
nea și durerea inimii mele, cu-
noști întristarea sufletului meu,
și privești fierbințeala lacră-
milor mele, auzimă pre mine pă-
cătosul și nevrednicul tău rob,
carele știi că numai la tine una
nădejduiesc, ție mă rog acum
cu lacrămi și strig: Milueștetă [Miluește-mă]

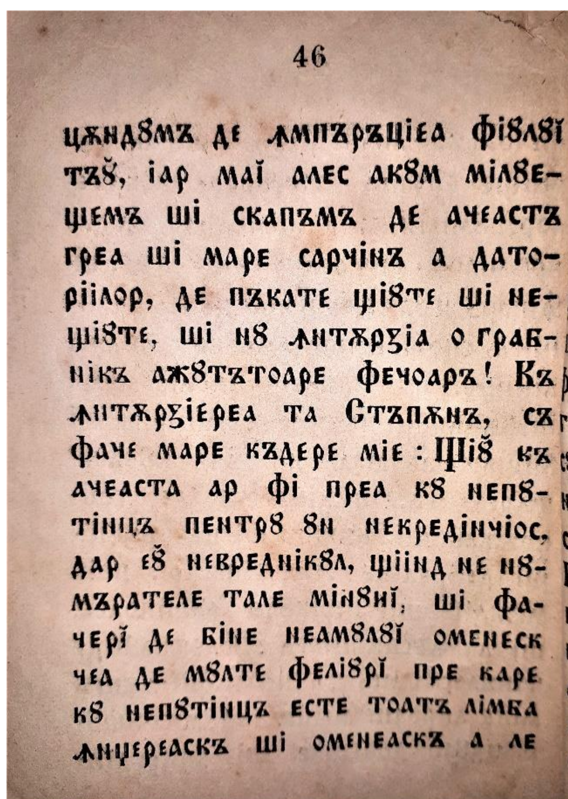

45

фечоаръ, мілȣещемъ! Шімі дъ-
рȣеще ертаре тȣтȣрор пъкате-
лор, ȣмілінцъ а інімії, дарȣл ла-
кръмілор, ꙟтреага сънътате, ші
ꙟтрȣ тоате фаптеле бȣне, граб-
нікъ спорíре, ші дърȣеще паче,
аініще, ші бȣкȣріе інімії меле,
ші ꙟнавȣцеще тоате сімцíріле ші
мішкъріле меле кȣ біне кȣвꙟн-
тареа та, пъзіндȣмъ де тоцї
връжмашії, възȣцї ші не възȣцї,
ші де релеле ꙟтꙟмплърї, прі-
межділ ші перікȣле рȣшіноасе,
ші ла деспърцíреа сȣфлетȣлȣї де
тікълосȣл меȣ трȣп, съ фії лꙟнгъ
міне апроапе мꙟнгꙟіндȣмъ, ȣшȣ-
рꙟндȣмі дȣреріле, ші ꙟкредін-

Fecioară, milueştemă! Şimi dărueşte ertare tuturor păcatelor, umilinţă a inimii, darul lacrămilor, întreaga sănătate, şi întru toate faptele bune, grabnică sporire, şi dărueşte pace, ainişte [linişte], şi bucurie inimii mele, şi înavuţeşte toate simţirile şi mişcările mele cu bine cuvîntarea ta, păzindumă de toţi vrăjmaşii, văzuţi şi ne văzuţi, şi de relele întîmplări, primejdii şi pericule ruşinoase, şi la despărţirea sufletului de ticălosul meu trup, să fii lîngă mine aproape mîngîindumă, uşurîndumi durerile, şi încredin-

46

цꙟндȣмъ де ꙟмпъръціеа фіȣлȣї
тъȣ, іар маї алес акȣм мілȣе-
щемъ ші скапъмъ де ачеастъ
греа ші маре сарчінъ а дато-
ріілор, де пъкате щіȣте ші не-
щіȣте, ші нȣ ꙟтꙟрзіа о граб-
нікъ ажȣтътоаре фечоаръ! Къ
ꙟтꙟрзіереа та Стъпꙟнъ, съ
фаче маре къдере міе: Щіȣ къ
ачеаста ар фі преа кȣ непȣ-
тінцъ пентрȣ ȣн некредінчіос,
дар еȣ невреднікȣл, щіінд не нȣ-
мърателе тале мінȣні, ші фа-
черї де біне неамȣлȣї оменеск
чеа де мȣлте феліȣрї пре каре
кȣ непȣтінцъ есте тоатъ лімба
ꙟнџереаскъ ші оменеаскъ а ле

ţîndumă de împărăţiea Fiului tău, iar mai ales acum milueştemă şi scapămă de această grea şi mare sarcină a datoriilor, de păcate ştiute şi neştiute, şi nu întîrzia o grabnică ajutătoare Fecioară! Că întîrzierea ta Stăpînă, să face mare cădere mie: Ştiu că aceasta ar fi prea cu neputinţă pentru un necredincios, dar eu nevrednicul, ştiind ne număratele tale minuni, şi faceri de bine neamului omenesc cea [cele] de multe feliuri pre care cu neputinţă este toată limba îngerească şi omenească a le

Contemporary Literature Press
https://editura.mttlc.ro/ The University of Bucharest
2022

47

сп8не, саꙋ а скріе: Іар маї пре
с8с де тоате: мін8неа мін8ні-
лор, а нащерії тале чеї фъръ
съмѫнцъ, маї-наінте де нащере
фечоаръ, ші ꙟн нащере фечоаръ,
ші д8пъ нащере іаръ аї ръмас
фечоаръ: Л8кр8 де каре съ ꙟн-
т8некъ ші мінтеа чеа маї пре
с8с де л8ме. Кред Стъпѫнъ, ші
н8 мъ ꙟндоеск, ші пентр8 ачеа-
ста дар ꙟндръѕнеск а ѕіче:
Къ дакъ т8 атѫтеа де марї
ші маї пре с8с де фіре мі-
н8ні аї п8т8т съвѫрші, апоі оаре
ачеастъ преа мікъ мін8не ꙟці
есте к8 неп8тінцъ а фаче к8
міне. Адекъ, амъ міл8і: Н8 преа

spune, sau a scrie: Iar mai pre
sus de toate: minunea minuni-
lor, a nașterii tale cel fără
sămînță, mai-nainte de naștere
fecioară, și în naștere fecioară,
și după naștere iară ai rămas
fecioară: Lucru de care să în-
tunecă și mintea cea mai pre
sus de lume. Cred Stăpînă, și
nu mă îndoesc, și pentru acea-
sta dar îndrăznesc a zice:
Că dacă tu atîtea de mari
și mai pre sus de fire mi-
nuni ai putut săvîrși, apoi oare
această prea mică minune îți
este cu neputință a face cu
mine. Adecă, amă milui: Nu prea

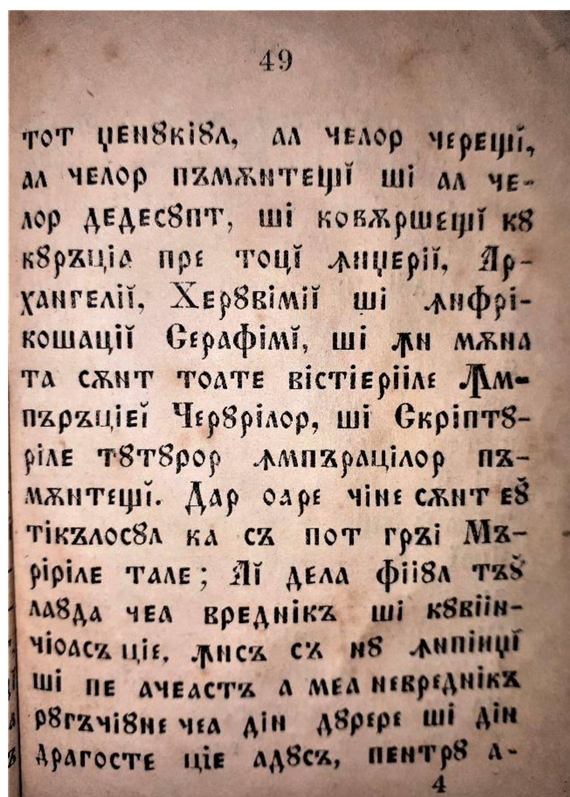
48

к8ратъ фечоаръ, н8 мъ ꙟндо-
еск, чі кред дін тоатъ ініма меа,
къ тоате ꙟці сѫнт к8 п8тінцъ,
дар а меа не вреднічіе те опреще
ꙟнсъ к8 тоатъ ачеастъ невред-
нічіе стріг: Міл8ещемъ Стъпѫнъ
міл8ещемъ! къ чіне алт8л поате
а мъ міл8і, афаръ де тіне; о
фечоаръ ші Маікъ а л8ї Д8м-
неѕе8! Къ ла оамені де в іꙋ ꙟн-
тінде мѫініле, мъ воіꙋ сокоті
фъръ де мінте, фіінд тоцї не-
п8тінчошї, ші ꙟнтокмаї нево-
еашї, чі н8маї ла тіне 8на алерг,
ка чееа че ковѫршещї пре тоцї
к8 слава, к8 к8ръціа, к8 ав8ціа
ші к8 п8тереа; Къціе съ плеакъ

curată fecioară, nu mă îndo-
esc, ci cred din toată inima mea,
că toate îți sînt cu putință,
dar a mea ne vrednicie te oprește
însă cu toată această nevred-
nicie strig: Miluieștemă Stăpînă
miluieștemă! Că cine altul poate
a mă milui, afară de tine; o
Fecioară și Maică a lui Dum-
nezeu! Că la oameni de v_iu [voiu] în-
tinde mîinile, mă voiu socoti
fără de minte, fiind toți ne-
putincioși, și întocmai nevo-
eași, ci numai la tine una aștept,
ca ceea ce covîrșești pre toți
cu slava, cu curăția, cu avuția
și cu puterea; Că ție să pleacă

Contemporary
Literature Press
https://editura.mttlc.ro/ The University of Bucharest
2022

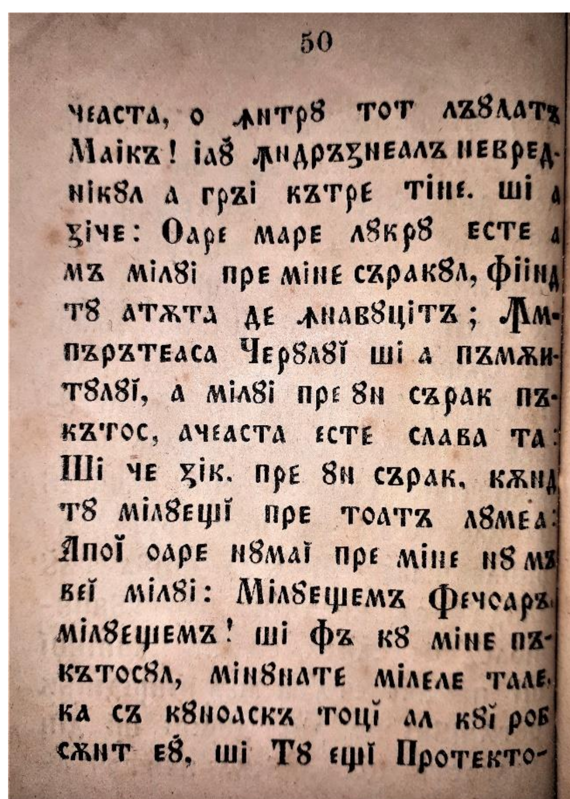

49

тот џенꙋкїꙋл, ал челор черещїй, ал челор пъмѫнтещїй шї ал челор дедесꙋпт, шї ковѫрщещїй кꙋ кꙋръцїа пре тоцї ѫнџерїй, Арханґелїй, Херꙋвїмїй шї ѫнфрїкошацїй Серафїмї, шї ѫн мѫна та сѫнт тоате вїстїерїїле Ѫмпърѫцїей Черꙋрїлор, шї Скрїптꙋрїле тꙋтꙋрор ѫмпърацїлор пъмѫнтещїй. Дар оаре чїне сѫнт еꙋ тїкълосꙋл ка сѫ пот гръї Мърїрїле тале; Аї дела фїїꙋл тъꙋ лаꙋда чеа вреднїкъ шї кꙋвїїнчїоасъ цїе. Ѫнсъ сѫ нꙋ ѫнпїнџї шї пе ачеастъ а меа невреднїкъ рꙋгъчїꙋне чеа дїн дꙋрере шї дїн драгосте цїе адꙋсъ, пентрꙋ а-

4

tot genuchiul, al celor cerești,
al celor pămîntești și al ce-
lor dedesupt, și covîrșești cu
curăția pre toți îngerii, Ar-
hanghelii, Heruvimii și înfri-
coșații Serafimi, și în mîna
ta sînt toate vistieriile Îm-
părăției Cerurilor, și Scriptu-
rile tuturor împăraților pă-
mîntești. Dar oare cine sînt eu
ticălosul ca să pot grăi Mă-
ririle tale; Ai dela fiiul tău
lauda cea vrednică și cuviin-
cioasă ție. Însă să nu înpingi
și pe această a mea nevrednică
rugăciune cea din durere și din
dragoste ție adusă, pentru a-

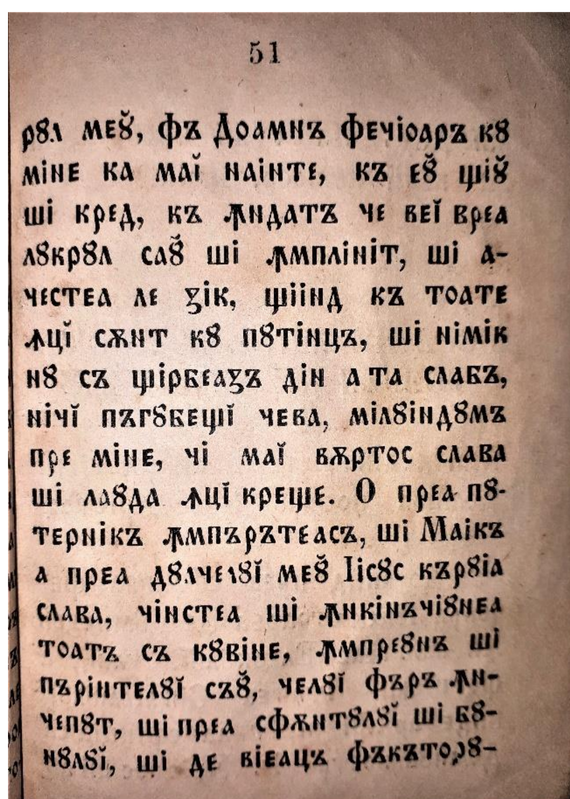
50

чеаста, о ѫнтрꙋ тот лъꙋдатъ Маїкъ! Їаꙋ ѫндръзнеалъ невреднїкꙋл а гръї кътре тїне, шї а зїче: Оаре маре лꙋкрꙋ есте а мъ мїлꙋї пре мїне съракꙋл, фїїнд тꙋ атѫта де ѫнавꙋцїтъ; Ѫмпърътеаса Черꙋлꙋї шї а пъмѫнтꙋлꙋї, а мїлꙋї пре ꙋн сърак пъкътос, ачеаста есте слава та: Шї че зїк, пре ꙋн сърак, кѫнд тꙋ мїлꙋещї пре тоатъ лꙋмеа: Апої оаре нꙋмаї пре мїне нꙋ мъ веї мїлꙋї: Мїлꙋещемъ Фечоаръ мїлꙋещемъ! шї фъ кꙋ мїне пъкътосꙋл, мїнꙋнате мїлеле тале, ка съ кꙋноаскъ тоцї ал кꙋї роб сѫнт еꙋ, шї Тꙋ ещї Протекто-

aceasta, o întru tot lăudată
Maică! Iau îndrăzneală nevred-
nică a grăi către tine, și a
zice: Oare mare lucru este a
mă milui pre mine săracul, fiind
tu atîta de înavuțită; Îm-
părăteasa Cerului și a pămîn-
tului, a milui pre un sărac pă-
cătos, aceasta este slava ta:
Și ce zic, pre un sărac, cînd
tu miluești pre toată lumea:
Apoi oare numai pre mine nu mă
vei milui: Miluieștemă Fecioară
miluieștemă! Și fă cu mine pă-
cătosul, minunate milele tale,
ca să cunoască toți al cui rob
sînt eu, și tu ești Protecto-

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
https://editura.mttlc.ro/ The University of Bucharest
2022

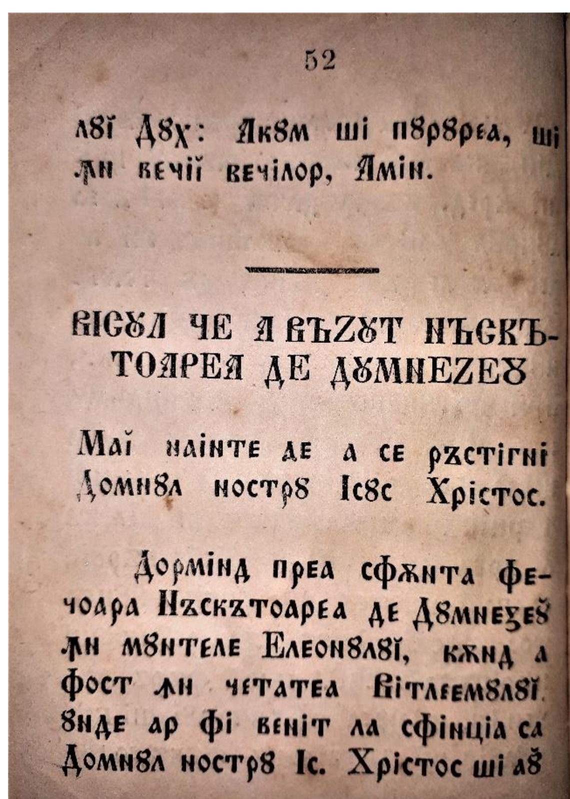

51

рꙋл меꙋ, фъ Доамнъ Фечіоаръ кꙋ
міне ка маї наінте, къ еꙋ щіꙋ
ші кред, къ ꙟндатъ че веї вреа
лꙋкрꙋл саꙋ ші ꙟмплініт, ші а-
честеа ле ӡік, щіінд къ тоате
ꙟці сѫнт кꙋ пꙋтінцъ, ші німік
нꙋ съ щірбеаӡъ дін а та славъ,
нічї пъгꙋбещї чева, мілꙋіндꙋмъ
пре міне, чї маї вѫртос слава
ші лаꙋда ꙟці креще. О преа пꙋ-
тернікъ ꙟмпърътеасъ, ші Маікъ
а преа дꙋлчелꙋї меꙋ Іісꙋс кърꙋіа
слава, чінстеа ші ꙟнкінъчіꙋнеа
тоатъ съ кꙋвіне, ꙟмпреꙋнъ ші
пърінтелꙋї съꙋ, челꙋї фъръ ꙟн-
чепꙋт, ші преа сфѫнтꙋлꙋї ші бꙋ-
нꙋлꙋї, ші де віеацъ фъкъторꙋ-

rul meu, fă Doamnă Fecioară cu
mine ca mai nainte, că eu ştiu
şi cred, că îndată ce vei vrea
lucrul sau şi împlinit, şi a-
acestea le zic, ştiind că toate
îţi sînt cu putinţă, şi nimic
nu să ştirbează din a ta slavă,
nici păgubeşti ceva, miluindumă
pre mine, ci mai vîrtos slava
şi lauda îţi creşte. O prea pu-
ternică împărătească, şi Maică
a prea dulcelui meu Iisus căruia
slava, cinstea şi închinăciunea
toată să cuvine, împreună şi
părintelui său, celui fără în-
ceput, şi prea sfîntului şi bu-
nului, şi de vieaţă făcătoru-

52

лꙋї Дꙋх: Акꙋм ші пꙋрꙋреа, ші
ꙟн вечії вечілор, Амін.

ВІСꙊЛ ЧЕ А ВЪЗꙊТ НЪСКЪ-
ТОАРЕА ДЕ ДꙊМНЕЗЕꙊ

Маї наінте де а се ръстігні
Домнꙋл ностръ Ісꙋс Хрістос.

Дормінд преа сфѫнта Фе-
чоара Нъскътоареа де Дꙋмнезеꙋ
ꙟн мꙋнтеле Елеонꙋлꙋї, кѫнд а
фост ꙟн четатеа Вітлеемꙋлꙋї
ꙋнде ар фі веніт ла сфінціа са
Домнꙋл ностръ Іс. Хрістос ші аꙋ

lui Duh: Acum şi pururea, şi
în vecii vecilor, Amin.

VISUL CE A VĂZUT NĂSCĂ-
TOAREA DE DUMNEZEU

Mai nainte de a se răstigni
Domnul nostru Isus Hristos.

Dormind prea sfînta Fe-
cioară Născătoarea de Dumnezeu
în muntele Eleonului, cînd a
fost în cetatea Vitleemului
unde ar fi venit la sfinţia sa
Domnul nostru Is. Hristos şi au

Contemporary
Literature Press
https://editura.mttlc.ro/ The University of Bucharest
2022

53

ꙟтребат-о: Маіка меа преа
сфѫнтъ дормі; Іар еа аȣ ꙁіс:
Фіїȣл меȣ преа дȣлче, преа фрȣ-
моасе Іісȣсе, ам фост адорміт,
ші еатъ къ ам въꙁȣт страш-
нік віс пентрȣ тіне. Ші аȣ ꙁіс
Домнȣл! Спȣне Маіка меа вісȣл
че аї въꙁȣт. Ші еа аȣ ꙁіс: фі-
іȣл меȣ преа дȣлче! ам въꙁȣт
пре Петрȣ ꙟн Рома, ші пре Па-
вел ꙟн Дамаск, іар пре тіне теам
въꙁȣт ꙟн четатеа Іерȣсалімȣлȣї
рѫстігніт пре крȣче ꙟнтре дої
тѫлхарі. Кѫртȣрарії ші фарісеїї
ші некредінчошії жідові дефѫі-
мѫндȣте, фоарте теаȣ батжо-
коріт, ші десколцȣ теаȣ жȣде-

întrebat-o: Maica mea prea
Sfîntă dormi; Iar ea au zis:
Fiiul meu prea dulce, prea fru-
moase Iisuse, am fost adormit,
și eată că am văzut straș-
nic vis pentru tine. Și au zis
Domnul! Spune Maica mea visul
ce ai văzut. Și ea au zis: Fi-
iul meu prea dulce ! Am văzut
pre Petru în Roma, și pre Pa-
vel în Damasc, iar pre tine team
văzut în cetatea Ierusalimului
răstignit pre cruce între doi
tîlhari. Cărturarii și fariseii
și necredincioșii jidovi defăi-
mîndute, foarte teau batjo-
corit, și desculțu teau jude-

54

кат, ші кȣ фіере теаȣ хрѫніт,
ші кȣ оцет теаȣ адѫпат! кȣ
трестіе ші кȣ тоіаг престе кап
теаȣ бѫтȣт, ші ꙟн сфѫнтȣл о-
браꙁ теаȣ скȣїпат, ші кȣнȣнѫ
де спіні пре капȣл тѫȣ аȣ пȣс,
ші ȣнȣл дін осташї кȣ сȣліца
ꙟн коастѫ теаȣ ꙟмпȣнс: дін каре
ꙟндатѫ аȣ ешіт сѫнџе ші апѫ.
Соареле саȣ ꙟнтȣнекат, Лȣна
ꙟн рошеацѫ саȣ скімбат, катапе-
теасма бісерічії де сȣс, пѫнѫ жос
ꙟн доѫ с'а деспікат, ꙟнтȣнерек
маре саȣ фѫкȣт престе тот пѫ-
мѫнтȣл, дела ал шаселеа пѫнѫ
ла ал ноѫлеа чеас. Іосіф ші кȣ
Нікодім мі сѫ пѫреа кѫ те по-

cat, și cu fiere teau hrănit,
și cu oțet teau adăpat! Cu
trestie și cu toiag preste cap
teau bătut, și în sfîntul o-
braz teau scuipat, și cunună
de spini pre capul tău au pus,
și unul din ostași cu sulița
în coastă teau împuns: din care
îndată au eșit sînge și apă.
Soarele sau întunecat, Luna
în roșeață sau schimbat, catape-
teasma bisericii de sus, pînă jos
în doă s'a despicat, întunerec
mare sau făcut preste tot pă-
mîntul, dela al șaselea pînă
la al noălea ceas. Iosif și cu
Nicodim mi să părea că te po-

Contemporary Literature Press
https://editura.mttlc.ro/ The University of Bucharest
2022

55

гора пре Тіне де пре крȣче,
ші кȣ џіȣлџіȣ кȣрат теаȣ ꙟн-
фъшȣрат, ші ꙟн мормѫнт ноȣ
теаȣ пȣс. Ші ꙟн іад теаі по-
горѫт, ші ȣшіле челе де арамъ
леаі сфърѫмат, ші ѕъвоареле челе
де фіер леаі ѕдробіт, пре Адам
ші пре Ева скоцѫндȣі афаръ, ші
ꙟнвіінд атреіа ѕі теаі ꙟнъл-
цат ла черȣрі, ші теаі пȣс де
а дреапта Татълȣі. Іар Дом-
нȣл аȣ ѕіс: Маіка меа преа
сфѫнтъ, адевърат віс аі въ-
ѕȣт! ші ачесте тоате еȣ воіȣ
съ ле пътімеск пентрȣ неамȣл
оменеск. Ші де ва скріе чінева
вісȣл тъȣ ші ꙟл ва цінеа, ші

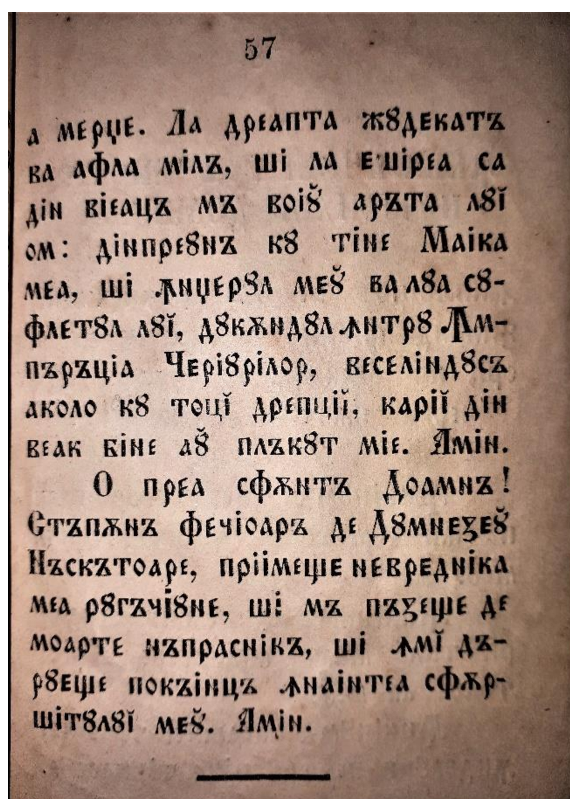
gora pre Tine de pre cruce,
și cu giulgiu curat teau în-
fășurat, și în mormînt nou
teau pus. Și în iad teai po-
gorît, și ușile cele de aramă
leai sfărîmat, și zăvoarele cele
de fier leai zdrobit, pre Adam
și pre Eva scoțîndui afară, și
înviind atreia zi teai înăl-
țat la ceruri, și teai pus de
a dreapta Tatălui. Iar Dom-
nul au zis: Maica mea prea
sfîntă, adevărat vis ai vă-
zut! Și acestea toate eu voiu
să le pătimesc pentru neamul
omenesc. Și de va scrie cineva
visul tău și îl va ținea, și

56

ла сіне ꙟл ва пȣрта, ші ꙟн
каса са ꙟл ва авеа, де ачеа касъ
дракȣл нȣ се ва апропіа, ші
пре дȣхȣл чел некȣрат ꙟл ва
гоні. Ші ꙟнџерȣл лȣі Дȣмнеѕеȣ
ва ста тотд'аȣна лѫнгъ дѫн-
сȣл деа дреапта, ші де нъвъ-
ліріле ші сȣпърърііле деспре оа-
менії чеі ръі ва фі мѫнтȣіт,
ші ла дрȣм де ва кълъторі, ші
ва авеа ачест віс пе лѫнгъ сіне,
ачел ом нȣ се ва теме де грінділъ,
де тȣнет, де фȣлџере, ші де
тоатъ моартеа грабнікъ ва фі
феріт. Архангелȣл Міхаіл ва фі
лѫнгъ дѫнсȣл ꙟндрептѫнд ка-
леа лȣі орі ꙟн че парте ва воі

la sine îl va purta, și în
casa sa îl va avea, de acea casă
dracul nu se va apropia, și
pre duhul cel necurat îl va
goni. Și îngerul lui Dumnezeu
va sta totd'auna lîngă dîn-
sul dea dreapta, și de nācă-
lirile [năcăjirile] și supărările despre oa-
menii cei răi va fi mîntuit,
și la drum de va călători, și
va avea acest vis pe lîngă sine,
acel om nu se va teme de grindină,
de tunet, de fulgere, și de
toată moartea grabnică va fi
ferit. Arhanghelul Mihail va fi
lîngă dînsul îndreptînd ca-
lea lui ori în ce parte va voi

Contemporary
Literature Press
https://editura.mttlc.ro/ The University of Bucharest
2022

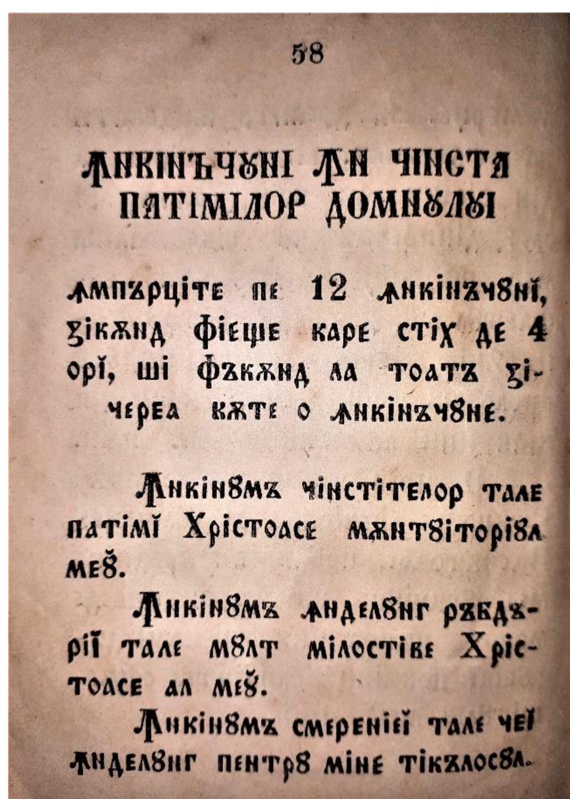

57

а мерџе. Ла дреапта ж8декатъ ва афла милъ, ши ла еширеа са дин віеацъ мъ воі8 арѫта л8і ом: динпре8нъ к8 тине Маіка меа, ши ꙟнџер8л ме8 ва л8а с8флет8л л8і, д8кѫнд8л ꙟнтр8 Ꙟмпъръціа Чері8рілор, веселінд8съ аколо к8 тоцї дрепції, каріі дін веак біне а8 плък8т міе. Амін.

О преа сфѫнтъ Доамнъ! Стъпѫнъ феціоаръ де Д8мнез8 Нъскътоаре, пріімеще невреднíка меа р8гъчі8не, ші мъ пъзеще де моарте нъпраснікъ, ші ꙟмі дъ-р8еще покъінцъ ꙟнаінтеа сфѫршіт8л8і ме8. Амін.

a merge. La dreapta judecată
va afla milă, şi la eşirea sa
din vieaţă mă voiu arăta lui
om: dinpreună cu tine Maica
mea, şi îngerul meu va lua sufletul lui, ducîndul întru Împărăţia Ceriurilor, veselindusă acolo cu toţi drepţii, carii din veac bine au plăcut mie. Amin.

O prea Sfîntă Doamnă!
Stăpînă Fecioară de Dumnezeu Născătoare, priimeşte nevrednica mea rugăciune, şi mă păzeşte de moarte năprasnică, şi îmi dărueşte pocăinţă înaintea sfîrşitului meu. Amin.

58

ꙞНКІНЪЧ8НІ ꙞН ЧІНСТЯ ПАТІМІЛОР ДОМН8Л8І

Ꙟмпърціте пе 12 ꙟнкінъч8ні, зікѫнд фіеще каре стіх де 4 орі, ші фъкѫнд ла тоатъ зічереа кѫте о ꙟнкінъч8не.

Ꙟнкін8мъ чінстітелор тале патімі Хрістоасе мѫнт8ітері8л ме8.

Ꙟнкін8мъ ꙟндел8нг ръбдъріі тале м8лт мілостіве Хрістоасе ал ме8.

Ꙟнкін8мъ смереніеі тале чеі ꙟндел8нг пентр8 міне тікълос8л.

ÎNCHINĂCIUNI ÎN CINSTEA PATIMILOR DOMNULUI

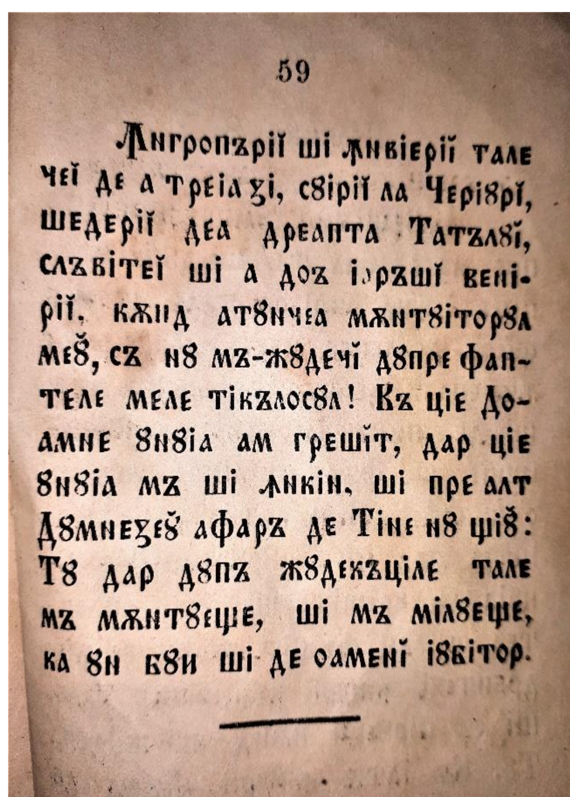
Împărţite de 12 închinăciuni, zicînd fieşte care [fieşcare] stih de 4 ori, şi făcînd la toată zicerea cîte o închinăciune.

Închinumă cinstitelor tale patimi Hristoase mîntuitoriul meu.

Închinumă îndelung răbdării tale mult milostive Hristoase al meu.

Închinumă smereniei tale cei îndelung pentru mine ticălosul.

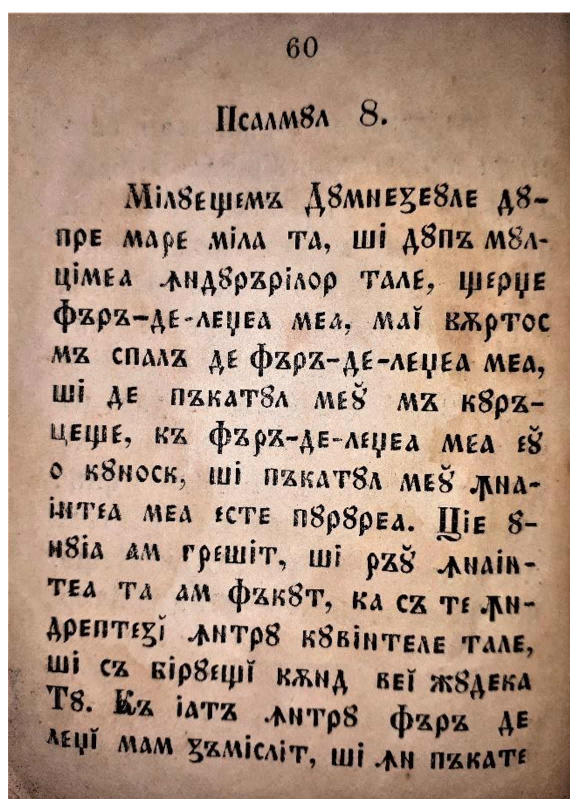

59

Ꙟгропърії ші ꙟвіерії тале
чеї де а треіа ꙁі, сȣірії ла Черіȣрі,
шедерії деа дреапта Татълȣі,
слъвітеї ші а доъ іаръші вені-
ріі, кѫнд атȣнчеа мѫнтȣіторȣл
меȣ, съ нȣ мъ-жȣдечі дȣпре фап-
теле меле тікълосȣл! Къ ціе До-
амне ȣнȣіа ам грешіт, дар ціе
ȣнȣіа мъ ші ꙟкін, ші пре алт
Дȣмнеꙁеȣ афаръ де Тіне нȣ щіȣ:
Тȣ дар дȣпъ жȣдекъціле тале
мъ мѫнтȣеще, ші мъ мілȣеще,
ка ȣн бȣн ші де оамені іȣбітор.

Îngropării și învierii tale
cei de a treia zi, suirii la Ceriuri,
șederii dea dreapta Tatălui,
slăvitei și a doă iarăși veni-
rii, cînd atuncea mîntuitorul
meu, să nu mă-judeci dupe fap-
tele mele ticălosul! Că ție Do-
amne unuia am greșit, dar ție
unuia mă și închin, și pre alt
Dumnezeu afară de Tine nu știu:
Tu dar după judehățile [judecățile] tale
mă mîntuiește, și mă miluește,
ca un bun și de oameni iubitor.

60

Псалмȣл 8.

Мілȣещемъ Дȣмнеꙁеȣле дȣ-
пре маре міла та, ші дȣпъ мȣл-
цімеа ꙟндȣрърілор тале, щерџе
фъръ-де-леџеа меа, маї вѫртос
мъ спалъ де фъръ-де-леџеа меа,
ші де пъкатȣл меȣ мъ кȣръ-
цеще, къ фъръ-де-леџеа меа еȣ
о кȣноск, ші пъкатȣл меȣ ꙟна-
інтеа меа есте пȣрȣреа. Ціе ȣ-
нȣіа ам грешіт, ші ръȣ ꙟнаін-
теа та ам фъкȣт, ка съ те ꙟн-
дрептеꙁі ꙟнтрȣ кȣвінтеле тале,
ші съ бірȣещі кѫнд веї жȣдека
Тȣ. Къ іатъ ꙟнтрȣ фъръ де
леџі мам ꙁъмісліт, ші ꙟн пъкате

Psalmul 8.

Milueștemă Dumnezeule du-
pă mare mila ta, și după mul-
țimea îndurărilor tale, șterge
fără-de-legea mea, mai vîrtos
mă spală de fără-de-legea mea,
și de păcatul meu mă cură-
țește, că fără-de-legea mea eu
o cunosc, și păcatul meu îna-
intea ta este pururea. Ție u-
nuia am greșit, și rău înain-
tea ta am făcut, ca să te în-
dreptezi întru cuvintele tale,
și să biruiești cînd vei judeca
Tu. Că iată întru fără de
legi mam zămislit, și în păcate

Contemporary
Literature Press
https://editura.mttlc.ro/ The University of Bucharest
2022

61

маȣ нъскȣт маіка меа. Къ іатъ
адевърȣл аі іȣбіт, челе неаръ-
тате, ші челе аскȣнсе а ле ꙟн-
целепчȣніі тале аі арътат міе.
Стропімъ-веі кȣ ісоп ші мъ воіȣ
кȣръці, спъламъ-веі, ші маі вꙟр-
тос декꙟт ѕъпада мъ воі албі.
Аȣѕȣлȣі меȣ веі да бȣкȣріе ші
веселіе, бȣкȣрасевор оаселе меле
смеріте. Ꙟнтоарче фаца та де
кътре пъкателе меле, ші тоате
фъръ-де-леціле меле щерцеле Інімъ
кȣратъ ѕідеще ꙟнтрȣ міне Дȣм-
неѕеȣле, ші дȣх дрепт ꙟноеще
ꙟнтрȣ челе дін лъȣнтрȣ а ле
меле. Нȣ мъ лепъда де ла фаца
та, ші дȣхȣл тъȣ чел сфꙟнт

mau născut maica mea. Că iată
adevărul ai iubit, cele neară-
tate, și cele ascunse a le în-
țelepciunii tale ai arătat mie.
Stropimă-vei cu isop și mă voiu
curăța, spălamă-vei, și mai vîr-
tos decît zăpada mă voi albi.
Auzului meu vei da bucurie și
veselie, bucurasevor oasele mele
smerite. Întoarce fața ta de
către păcatele mele, și toate
fără-de-legile mele ștergele Inimă
curată zidește întru mine Dum-
nezeule, și duh drept înoește
întru cele din lăuntrul a le
mele. Nu mă lepăda de la fața
ta, și duhul tău cel sfînt

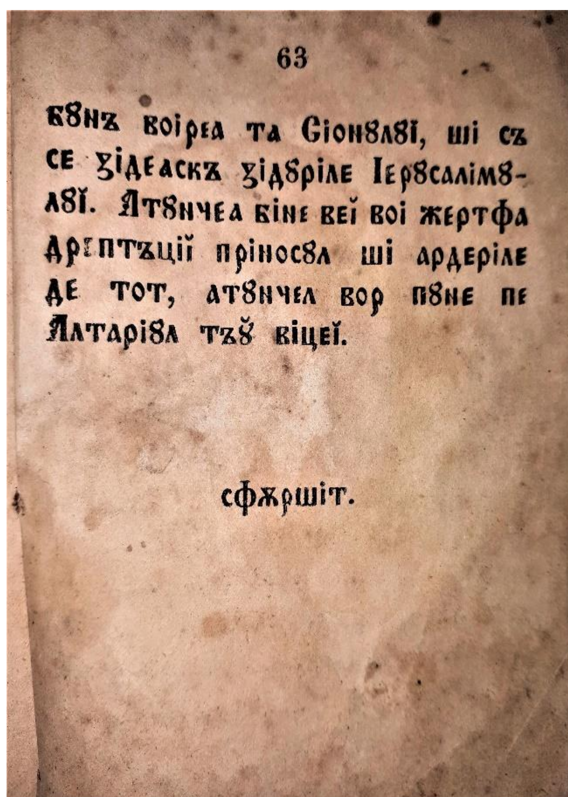
62

нȣ'л лȣа де ла міне. Дъмі міе бȣ-
кȣріа мꙟнтȣіріі тале, ші кȣ дȣх
стъпꙟніторіȣ мъ ꙟнтъреще. Ꙟн-
въца-воіȣ пре чеі фъръ де-леце
къіле тале, ші чеі некредінчіоші
ла тіне се вор ꙟнтоарче. Мꙟнтȣе-
щемъ де сꙟнціȣірі Дȣмнеѕеȣле Дȣм-
неѕеȣл мꙟнтȣіріі меле, бȣкȣрасева
лімба меа де дрепта'теа та. Доа-
мне бȣѕеле меле веі дескіде, ші
гȣра меа ва весті лаȣда та. Къ
де аі фі воіт жертфъ, а'ші фі
дат, ардеріле де тот нȣ ле веі
біне воі. Жертфа лȣі Дȣмнеѕеȣ
дȣхȣл ȣміліт, інімъ ꙟнфрꙟнтъ
ші смерітъ Дȣмнеѕеȣ нȣ о ва
ȣрціці, фъ біне Доамне ꙟнтрȣ

nu'l lua de la mine. Dămi mie bu-
curia mîntuirii tale, și cu duh
stăpînitoriu mă întărește. În-
văța-voiu pre cei fără de-lege
căile tale, și cei necredincioși
la tine se vor întoarce Mîntue-
ștemă de sîngiuire Dumnezeule Dum-
nezeul Mîntuirii mele, bucuraseva
inima mea de dreptatea ta. Doa-
mne buzele mele vei deschide, și
gura mea va vesti lauda ta. Că
de ai fi voit jertfă, a'și fi
dat, arderile de tot nu le vei
bine voi. Jertfa lui Dumnezeu
duhul umilit, inima înfrîntă
și smerită Dumnezeu nu o va
urgisi, fă bine Doamne întru

Contemporary Literature Press
https://editura.mttlc.ro/ The University of Bucharest
2022

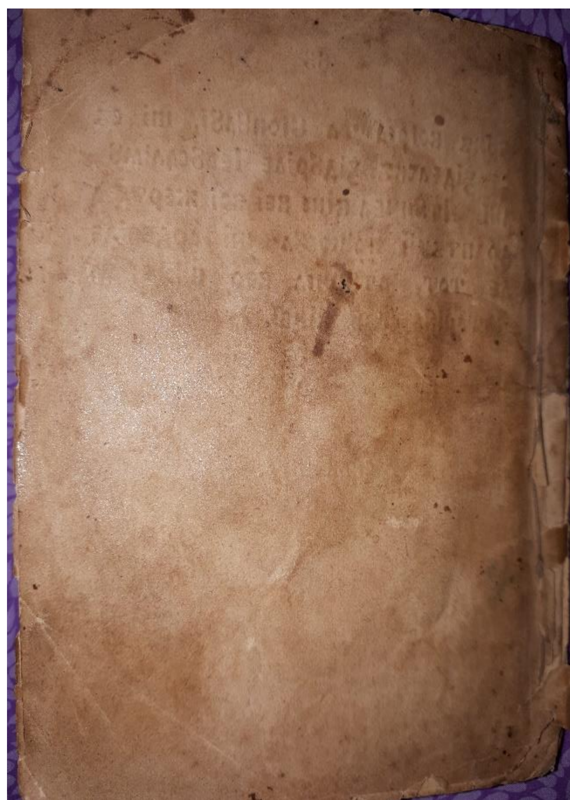
63

бȣнъ воіреа та Сіонȣлȣі, ші съ се зідеаскъ зідȣріле Іерȣсалимȣлȣі. Атȣнчеа біне веі воі жертфа дрептъцiĭ прінослȣ ші ардеріле де тот, атȣнчеа вор пȣне пе алтарiȣл тъȣ віцеі.

сфѫршіт.

bună voirea ta Sionului, şi să se zidească zidurile Ierusalimului. Atuncea bine vei voi jertfa dreptăţii prinosul şi arderile de tot, atuncea vor pune pe altarul tău viţei.

Sfîrşit.

Contemporary
Literature Press
https://editura.mttlc.ro/ The University of Bucharest
2022

Cristina Botîlcă

Postfață

Povestea descoperirii cărții
și scurte comentarii personale

Habar n-avea *țața* Ioana ce comoară a ținut în casele de paiantă vreo cincisprezece ani, mutată mai apoi în altă casă, unde a petrecut și acolo vreo zece. Povestea descoperirii ei e scurtă, fiindcă a implicat doar o minte mai curioasă și un ciocan mânuit de un bărbat. Ce s-a întâmplat după aceea contează: întrebările, ipotezele, discuțiile cu oameni mai pricepuți decât mine, transliterația cărții în două zile și două nopți, curiozitatea și bucuria împărtășirii ei cu alți oameni.

Cutia a stat într-o odaie, pe un raft șubred, timp de cincisprezece ani, până când bunicii mei s-au mutat într-o casă mai sigură. Apoi, și-a reluat locul într-o ladă de studio, sub câteva pături și perne umplute cu puf de gâscă. Mamaie ținea acolo batiste și bani. Pe 8 octombrie a venit la mine și mi-a arătat cutia care crăpase.

— Mai poți să-i faci ceva?

Am întors-o pe toate părțile și, zăngănind-o, am observat că ceva, undeva, pe fundul ei, aluneca de la un capăt la celălalt. Suna ca o bucată de hârtie. Prima ipoteză: e un buletin. A doua ipoteză: e un certificat de naștere. A treia: bani?

— Mamaie, i-am zis, iartă-mă, da' io o sparg. Vreau să văd ce zăngănește-n ea.

— Sparge-o, mamaie, că și-așa...

Am încercat să desfac partea de jos „cu frumosul", gândindu-mă că aș putea, totuși, să o salvez, dar după ce am rupt lama cuțitului „ăla bun" și am reușit să mă zgârii, am chemat întăriri.

— Tata, poți să-i dai un ciocan și s-o desfaci?

Pe cimentul din spatele casei, în fața grătarului, am văzut prima dată cum alunecă dintr-un compartiment o cărticică nu mai mare decât mâna mea. Mi-au sticlit ochii și am smuls-o din mâna tatei. Prima privire aruncată. M-am încruntat.

— Nu pricep...

Știam că erau litere chirilice—măcar atât—dar nu fusesem niciodată nevoită să transcriu sau să traduc ceva de felul acesta. Tot la tata m-am întors.

— Zice așa... „rugăciune".... „către"... și mai jos scrie „folositoare"...

— E către Fecioară?

Știam că, în titlu, cuvântul „folositoare" sau „grabnic ajutătoare" însemna că rugăciunea putea fi către Fecioara Maria. Am avut dreptate. Cu ajutorul unui tabel de corespondență și al unor sfaturi primite via comentarii pe Facebook, am reușit să determin ce scrie pe copertă. „Rugăciune către Prea Sfânta Născătoare de Dumnezeu. Folositoare pentru tot Creştinul. Preţul o jumătate sfanţu." Urmau şaizeci şi trei de pagini, transliterate în două zile, și două întrebări:

1) Când a fost tipărită cartea?
2) De unde vine cutia și, odată cu ea, cartea?

Voi încerca să răspund, dar mai mult cu supoziții și cu teorii bazate pe informațiile culese din surse istorice și din discuțiile cu familia mea și cu oameni mai pricepuți decât mine.

Prima întrebare implică un răspuns mai lung, pentru că indiciile sunt numeroase.

În primul rând, literele chirilice nu sunt la fel peste tot. Ce înseamnă asta, mai exact? Înseamnă că avem cuvinte precum **иєтрєбɴiк8ʌ8i** (pagina 35, rândul 10-11) (rom. netrebnicului), unde semnul ***И*** este identificat ca făcând parte din literele chirilice vechi (până în 1830), și echivalentul său în alfabetul latin este *i,* nicidecum *n*, deși în acest context este folosit ca echivalentul celui din urmă. Tot în acest cuvânt găsim semnul **N**, care este într-adevăr echivalentul lui *n* din alfabetul latin. Deși sunt diferite, ele sunt folosite în același cuvânt, ambele echivalând *n*-ul latin.

Aceeași utilizare a semnelor ***И*** și **N** o regăsim și în cazul cuvântului **пʌiиъ** (rom. plină). La pagina 10, rândul 8, găsim varianta cu **и.** Cuvântul **пʌiɴъ** (rom. plină), cu varianta **ɴ,** se află la pagina 7, rândul 4, la pagina 17, rândul 10, la pagina 18, rândul 6, și la pagina 24, rândul 13. Altă particularitate a scrierii este utilizarea a două variante diferite ale aceluiași cuvânt în același text: „Ceriului” și „Cerului”, „Ceriurile” și „Cerurile”, „Iisus” și „Isus”.

Când veți citi transliterația, veți observa parantezele pătrate pe care le-am folosit pentru a corecta o greșeală care cred că a fost făcută din neștiință sau din neatenție, sau pur și simplu pentru a explica forma veche a unui cuvânt. Veți găsi paranteze pătrate la paginile: 6, 16, 18, 22, 23, 31, 32, 33, 37, 39, 42, 44, 46 și 59. Ele au rolul de a ușura citirea cărții în cazul în care lipsesc litere în textul original sau cuvintele nu sunt lizibile. Toate aceste particularități legate de scriere ne arată că textul se poate să fi fost tipărit în jurul anului 1850.

Din păcate, din cercetările mele reiese că *Bibliografia Românească Modernă (1831-1918)* nu cuprinde această cărticică de rugăciuni, cel puțin nu sub acest titlu și nici sub aceste dimensiuni (11,2 x 8,3 cm). De asemenea, am observat că majoritatea cărților de rugăciune tipărite în acea perioadă au pe copertă sau pe prima pagină detalii precum: „a doua oară tipărită”, „tălmăcită din grecesc în românesce și tipărită cu cheltuiala...” sau este menționată tipografia la sfârșitul textului. După cum veți vedea, în cazul acestei cărți nu avem date precum: tipografia, anul, locul, persoana la cererea căreia s-a tipărit, ci doar titlul și prețul.

O altă particularitate, pe care eu, în neștiința mea, o catologhez drept greșeală, se află la pagina 61 a cărții. Subtitlul spune „Psalmul 8”, dar conținutul este cel al psalmului 50. Se foloseau, într-adevăr, cifrele chirilice, dar numai până la începutul secolului al XVIII-lea, când monedele din Imperiul Rus au făcut trecerea la cifrele

arabe. Însă valoarea numerală „50” se exprima, în alfabetul chirilic, cu ajutorul semnului **H**, deci nu poate fi decât o încurcătură făcută din neatenție sau de cineva care a tipărit cartea fără să fie familiarizat cu Psalmii lui David. O altă posibilitate, care mi s-a dezvăluit într-o discuție cu un preot, este că rugăciunea ar fi fost tipărită în Basarabia, unde există încă mănăstiri cu călugări de rit vechi.

În al doilea rând, după cum veți observa la pagina 36, întâlnim singurul nume de față bisericească din text: „alcătuită de smeritul Iustin Crivăț Protosinghel, din Sf. Mitropolie”. Despre Iustin Crivăț nu se cunosc foarte multe date. Cărțile care îl menționează mai pe larg sunt scrise de Teodor Bălan și Iraclie Porumbescu, iar imaginea pe care i-o conturează este una de haiduc al anului 1848. Iustin Crivăț de Edessa (pe care îl găsim și sub numele de Iustin Edessis, Justin de Edessa și Iustin Ectessis) este menționat și de Leca Morariu, care susține că istoricii i-au făcut o nedreptate arhiereului, a cărui activitate revoluționară și patriotică sub Mihail Sturdza s-a încheiat brusc la treizeci și șapte de ani, când moare, dar nu înainte de a prelua și păstra funcția de locțiitor de episcop la Roman până în 1856. Iustin Crivăț se refugiază la Cernăuți alături de tinerii revoluționari ai anului 1848 (printre care se numără și Vasile Alecsandri, Alecu Russo și Costache Negri), pentru că refuză să predea autorităților trimise de Sturdza scrisorile mitropolitului Meletie, mort la 20 iunie 1848.

În *Scrisorile lui Iraclie Porumbescu*, este descris momentul în care Iustin Crivăț sosește ascuns într-un car cu fân: „Atunci vedem că se mișcă paiele în dosul carului. O ființă omenească, în cămașă, cu capul gol, cu plete, plin de paie, se coboară din car. Era și desculț! [...] Arhiereul, numai în cămașă țărănească și încins cu un brâu țărănesc, desculț, binecuvânta pe rând pe toți compatrioții săi, cu lacrimi pe față, apoi îi cuprindea pe toți și îi săruta pe frunte.” Teodor Bălan, în *Activitatea refugiaților moldoveni în Bucovina, 1848*, scrie că Sturdza „pe lângă arhiereul Iustin a întrebuințat și întrebuințează tot soiul de chipuri atât de amenințare, cât și cu făgăduințe spre a-l îndupleca să dea la iveală niște hârtii ale mitropolitului ce are prepus că s-ar afla la dânsul și să slobozească un fel de înscris, că au fost înșălat de bătrânul și de boieri ca să iscălească în tânguirile țării. Însă toate încercările au fost zadarnice; arhiereul Justin este nestrămutat și a declarat că mai bine va suferi să i se taie mâinile decât să iscălească asemine act.” Tot Iustin Crivăț este cel care ține o rugăciune specială, în timpul unei slujbe la Mănăstirea Neamțului, în care îi cere lui Dumnezeu să scape țara de domnitor. Pentru aceste lucruri, dar și pentru că Mihail Sturdza anunță că oferă o recompensă pentru prinderea părintelui, Iustin Crivăț este lăudat pentru lupta împotriva a ceea ce Iraclie Porumbescu numește „brutalele și sângeroasele maltratări și batjocoriri ce le făcuse Vodă M. Sturdza de supușii săi moldoveni, fruntași patrioți, la Iași.” Toate acestea ne plasează în timp la jumătatea secolului al XIX-lea. Mai exact,

nu pot ști, fiindcă sursele pe care le-am analizat nu mi-au dat nicio dată precisă. Deci, misterul rămâne, deși nu la fel de amenințător.

Răspunsul la prima întrebare pare că mi s-a dezvăluit (oarecum), dar cum rămâne cu proveniența cutiei și a cărții? Aici, lucrurile se complică, nu doar pentru că bunica mea are optezi și cinci de ani și memoria nu-i mai e la fel ca odinioară, dar și pentru că „Visul Maicii Domnului", care începe la pagina 52, este învăluit într-o aură de mister, fiindcă părerile sunt împărțite. Părintele Arsenie Papacioc spune următoarele: „În ultimii ani ni s-au oferit diferite surogate ale credinței prin răspândirea unor filade ce se numesc apocrife, care sunt condamnate de Biserică. Cea mai cunoscută dintre acestea este cărticica *Visul Maicii Domnului*, retipărită de nenumărate ori la diferite edituri, dar şi de unele parohii, acordându-i-se chiar şi înalte binecuvântări. Broșura prezintă la început câteva rugăciuni obișnuite ale Bisericii dar adaugă şi un text despre care se crede că ar fi fost trimis de Dumnezeu oamenilor. Acest text nu a fost acceptat de Biserică, dar unii au considerat că ar întreține un sentiment de evlavie. In realitate, însă, apocrifa ademenește sufletele mai slabe spre o credință greșită, spre superstiție".

În Georgia, trăia un călugăr ortodox, arhimandritul Gabriel (cu numele de botez Goderdzi Urgebadze), despre care se spune și se scrie că făcea minuni. Visul Maicii Domnului, dictat de părintele Gabriel, a fost tradus în limba engleză și publicat pe site-ul dedicat acestuia, unde se poate citi și în ziua de astăzi (vezi surse). Așadar, Visul Maicii Domnului poate căpăta alte însemnătăți, în funcție de cel căruia îi ceri explicații. Eu am întrebat direct la sursă, la Patriarhia Română, de unde am primit următorul răspuns—pentru care mulțumesc Biroului de Presă și părintelui arhimandrit Chiril Lovin, de la Mănăstirea Antim, din București:

> Textul intitulat Visul Maicii Domnului este o scriere apocrifă care a fost foarte răspândită în secolele trecute în mai multe regiuni din sud-estul Europei. Preotul folclorist Simion Florea Marian o încadrează în legenda Căutării Domnului Iisus Hristos de către Maica Sa, legendă răspândită în tot teritoriul locuit de români, și opinează că textul în cauză, care se revendică de la un original grecesc, ar putea fi una din sursele legendei.
>
> Prima parte a textului cuprinde un dialog fictiv între Maica Domnului și Iisus, fiind percepută uneori ca un mod popular de transmitere a unor elemente ale învățăturii creștine. Partea a doua a textului, în care

i se garantează protejare de primejdii și chiar mântuire veșnică celui care citește, transcrie sau poartă cu sine această cărticică, încurajează, însă, comportamentul superstițios. Astfel, mântuirea este considerată, în mod eronat, ca o urmare a împlinirii unei reguli exterioare și nu ca întoarcere interioară a omului spre Dumnezeu, urmată de practicarea virtuților și a faptelor bune.

Biserica a condamnat folosirea scrierilor apocrife sau pseudoepigrafe (prin canonul 63 al Sinodului Trulan, din anul 692, și prin alte hotărâri canonice), întrucât, în misiunea ei de vestire a adevărului revelat de Dumnezeu, ea nu apelează la produse ale imaginației omenești. De aceea, marii duhovnici ai Bisericii Ortodoxe Române (precum Părinții arhimandriți Cleopa Ilie, Arsenie Papacioc și Teofil Părăian) au recomandat credincioșilor să citească textele, inspirate de Duhul Sfânt, ale Sfintei Scripturi și ale Sfintei Tradiții, renunțând la folosirea acestui text și a altor apocrife similare. Visul Maicii Domnului se înscrie, prin urmare, în vasta literatură populară de inspirație creștină, dar nu beneficiază din partea Bisericii de încrederea care trebuie acordată doar textului sacru, care, fiind revelat de Dumnezeu, are puterea de a schimba în bine și de a sfinți pe om.

Arhimandrit Asist. Dr. Chiril LOVIN
(mănăstirea Antim, București)
Facultatea de Teologie din București
Departamentul De Teologie Sistematică,
Practică Și Artă Sacră

***

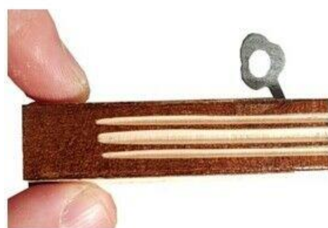
Visul Maicii Domnului este unul dintre textele cele mai cunoscute în comunitatea *gagauz* (rom. găgăuzi), care trăiește în regiunea autonomă Gagauzia din Republica Moldova, în zona Bugeac și în Dobrogea. Găgăuzii se trag dintr-un popor turcic, dar sunt creștini, situație pe care nu o mai găsim în Europa. În perioada țaristă, au fost victimele unui proces dur de rusificare, lucru care se observă în rusa pe care o vorbesc extrem de bine. În comunitatea lor, Visul Maicii Domnului arată—așa cum

spune etnograful György Orosz—că în urma convertirii slavilor la creștinism, conștiința magică adânc înrădăcinată în mitologia arhaică a supraviețuit sau, mai degrabă, a fost reprodusă în noul mediu creștin. Existența încăpățânată a textelor precum Visul Maicii Domnului ne arată că spiritualitatea rusească ar putea avea o natură duală, ar putea fi o credință duală, o *dvoeverie*.

Iar legat de cutia propriu zisă, călătoria a început cu stângul. Nu știam nimic, bunica mea nu-și mai amintește de unde a primit-o sau de unde a luat-o, iar mama știe un singur lucru: cutia a apărut odată cu mine, prin 1997, sau poate chiar puțin mai târziu. Avem în minte două scenarii: (1) o fostă vecină a noastră lucrase înainte de 2000 pentru un preot catolic din Italia, apoi venise înapoi în țară după moartea preotului care îi lăsase moștenire mai multe lucruri, printre care și cutia cu compartimentul secret; pentru că am găsit o cutie asemănătoare la o casă de licitații—model foarte asemănător, realizat de regulă la Sorrento, în Italia, la începutul secolului al XX-lea—ipoteza aceasta s-a conturat prima; (2) un alt vecin al nostru, a cărui mamă fusese căsătorită cu un boier din Rusia, i-ar fi făcut cadou bunicii mele cutia cu pricina, la moartea mamei lui; din păcate, și această ipoteză este, pentru mine, la fel de plauzibilă ca prima, deci presupun că vor coexista până când își va face apariția o amintire venită de nicăieri sau o vorbă aruncată la nimereală de mamaie sau de mama.

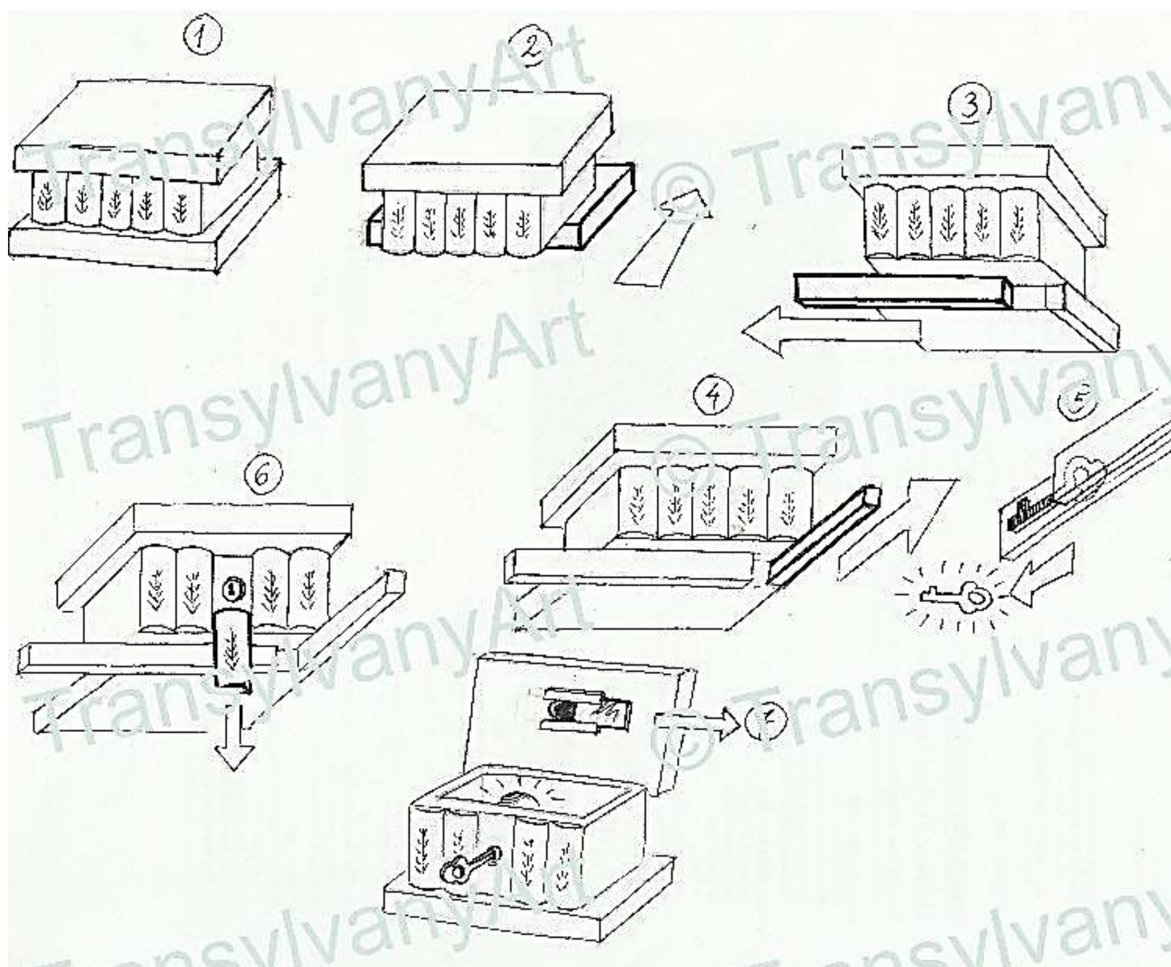
O altă particularitate a cutiei este compartimentul secret—atât de pe fundul cutiei, cât și din spatele oglinzii—deschis cu ajutorul unei cheițe ascunse.

Schițele de mai sus[1] arată unul din mecanismele prin care o astfel de cutie se poate deschide. Da, există mai multe, așa cum am aflat și eu din numeroasele anunțuri de vânzare de pe site-uri atât străine, cât și românești. Am aflat că acest tip de cutie nu se fabrica numai în Sorrento, pentru ca mai apoi să fie vândută în Gibraltar ca suvenir, ci și în Transilvania. Un site mă anunță cu litere mari, foarte colorate, că urmează să cumpăr „Dracula Handmade Wooden Jewellery Box with Secret Lock, Big Smart Box, IQ test", iar altul „Brown Wooden Jewellery Box with Hidden Compartments Drawers Birtday Gift Idea". În România, deși aici anunțurile nu vin la pachet cu artificii, am găsit un răspuns. Am găsit o firmă în Transilvania care încă fabrică astfel de cutii și le-am trimis niște fotografii. Iată ce mi-au răspuns:

> Noi suntem din Ardeal (jud. Cluj). Așa cum văd eu formele și sculele folosite, sunt 98% sigur că această

[1] Surse foto: Amazon.co.uk şi TransylvanyArt.eu (URL în surse).

cutie a fost făcută tot aici în zona noastră, Huedin - Izvorul Crișului, cu mulți ani în urmă.

Există, deci, un răspuns și la întrebarea cu numărul doi. Foarte interesant este că mecanismul secret al cutiei bunicii era bătut în cuie, atât piesa care este înlăturată pentru a dezvălui încuietoarea (imaginea cu numărul 6 din schiță), cât și bucata alungită de lemn pe care trebuie să o scoți de sub cutie pentru a activa ascunzătoarea cheiței (imaginea cu numărul 3). De ce au fost bătute în cuie și când? Nu pot crede că cineva s-a gândit: „Toate lemnele care ies din ea mă enervează, așa că o s-o bat în cuie!" fără să fi descoperit cărticica ascunsă, fără să fi simțit că ceva se mișcă în interiorul cutiei, la loc sigur. Cineva, cumva, a închis-o acolo și a pus-o la loc sigur.

Valoarea ei istorică este certă și, pentru mine, la fel este și valoarea sentimentală. Transliterația ei a fost ca un exercițiu care e menit să te familiarizeze cu necunoscutul. Și care este cea mai mare teamă a omului, dacă nu necunoscutul? Poate că are o poveste și mai interesantă, poate că au ținut-o mâini care îl chemau pe Dumnezeu în mijlocul furtunii și al haosului, sau copii speriați de tunete au strâns-o la piept, noaptea, ori femei îndurerate au plâns deasupra ei și s-au simțit, numai pentru o clipă, mângâiate. Poate-i un semn, poate nu e. Oricum, este o părticică din trecut care a scos căpșorul din pământ ca să ne amintească de faptul că e încă acolo, într-o perioadă în care oamenii au cam uitat de ceilalți oameni și de Omul care veghează peste ei.

octombrie 2020

Surse

CONTEMPORARY
LITERATURE PRESS
https://editura.mttlc.ro/ The University of Bucharest
2022

Amazon UK. Wooden Secret Jewelery Box Puzzle Magic Case, Big Size, Secret stash Safe Compartment Place Lock with Hidden Key, Money Rack, Brain Teaser, Smart Trick. fără an. https://www.amazon.co.uk/Wooden-Secret-Jewelry-Puzzle-Compartment/dp/B07PMXDFQG (accesat octombrie 12, 2020).

Bălan, Teodor. *Activitatea refugiaților moldoveni în Bucovina, 1848.* Sibiu, 1944.

Bodnărescu, Leonida. *Scrierile lui Iraclie Porumbescu.* Cernăuți: Societatea Tipografică Bucovineană, 1898.

Cine sunt găgăuzii? Regia Raluca Aftene. Producător Descriptio Moldaviae. 2015.

Cuțui, Alexandrina. „Clericii ortodocși participanți la evenimentele din 1848 din Principatele Române și represaliile la care au fost supuși după înfrângerea Revoluției." În *Modernizare socială și instituțională în Principatele Române (1831-1859)*, de Venera Achim și Viorel Achim, 137-146. București: Editura Academiei Române, 2016.

Cyrillic Numerals. 22 august 2020. https://en.wikipedia.org/wiki/Cyrillic_numerals (accesat octombrie 12, 2020).

Danalache, Teodor. *Visul Maicii Domnului.* https://www.crestinortodox.ro/credinta/visul-maicii-domnului-97527.html (accesat octombrie 11, 2020).

DRACULA Handmade Wooden Jewellery Boxes with Secret Lock, Big Smart Box, IQ test. fără an. https://www.ebay.com/itm/DRACULA-Handmade-Wooden-Jewellery-Boxes-with-Secret-Lock-Big-Smart-Box-IQ-test-/142661828855 (accesat octombrie 12, 2020).

Kapaló, James A. *Text, Context and Performance. Gagauz Folk Religion in Discourse and Practice.* BRILL, 2011.

Morariu, Leca. *Iraclie și Ciprian Porumbescu.* Vol. 1. Suceava: Editura LIDANA, 2014.

Papacioc, Arsenie. *Feriți-vă de "Visul Maicii Domnului".* 4 decembrie 2019. https://www.ganduridinierusalim.com/feriti-va-de-visul-maicii-domnului/ (accesat octombrie 12, 2020).

Romanian Cyrillic Alphabet. 26 septembrie 2020. https://en.wikipedia.org/wiki/Romanian_Cyrillic_alphabet (accesat octombrie 12, 2020).

Saint Gabriel - A Confessor of Christ. The Dream of the Mother of God. https://www.monkgabriel.ge/eng/prayers_theotokos.htm (accesat octombrie 12, 2020).

Transylvanyart. Secret Box. fără an. http://www.transylvanyart.eu/produse3.php?ID=3 (accesat octombrie 12, 2020).

Vatamaniuc, Dimitrie. „Iraclie Porumbescu și refugiul revoluționarilor moldoveni în Bucovina." *Bucovina: File de Istorie*, 2015.

Link comun, **Metoda Lidia Vianu în 7 volume**
https://editura.mttlc.ro/metoda-lidia-vianu-7-volume.html

Volumul 1. **Engleza de la 7 la 77 de ani. Partea 1. Întâmplări cu timpuri.** Traducere cu cheie.

Volumul 2. **Engleza de la 7 la 77 de ani. Partea 2. Întâmplări cu timpuri.** Traduceri cu cheie.

Volumul 3. **Ora de Engleză. Traduceri şi povestiri.** Cu cheie.

Volumul 4. **Admiterea la Engleză. Traducere gramaticală.** Cu cheie.

Volumul 5. **Subiecte date la examenul de admitere 1974-1990.** Traduceri cu cheie.

Volumul 6. **Student la Engleză. Traducere gramaticală.** Cu cheie.

Volumul 7. **Examen la gramatica engleză.** Traduceri cu cheie.